Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...ай 1921 оной ...ин 21-hэз гарана | № 212 (15835) | 1981 оной сентябриин 13, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ТАНКИСТНУУДАЙ ЬАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Танкистнуудай үдэртэ зорюулагдаhан ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй болон Московско гарнизоной сэрэгшэдэй баярай суглаан М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ Совет Армиин Түбэй байшан соо сентябриин 11-дэ болобо.

СССР-эй обороныи министрэй нэгэдэхи орлогшо Советскэ Союзай Маршал С. Л. Соколов, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагшын нэгэдэхи орлогшо В. И. Другов, Советскэ Союзай Маршал И. Х. Баграмян, сэрэгэй начальнитууд, танк бүтээгшэд ба конструкторнууд, партийна, совет болон ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд суглаанай президиумдэ байлсаба.

Баярай суглаанда хабаадагшад ехэ дөбжэлтын оршон байдалда КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ амаршалгын бэшэг эльгээбэ.

(ТАСС).

ХАРГЫ БА ТРАНСПОРТ

...ын баяр Буряад ороноймнай нютаг ...ууд харлан зурыhан харгынуудаар ...ишье, хүнгэншье элдэб олон ма...ууд үдэр hүниие илангуй hүндэлдэ...ааз. Энэмнай промышленна пред...ууд болон барилгануудай, колхоз болон ...нуудай нэгэ жэгдээр, ашаг үрэтэй...hэдэлмэриез хэхэдэнь, урдаа таби...гсөб даабарияа дүүргэхэдэнь гори...ууд туhа нүлөө үзүүлнэ ха юм. Тиимэ...автомобильна паркые дүүрэн хүсөөрнь ...ааз хэрэгтэ харгы замай, ямар бай...ааны бүтэн юумэн нэн түрүүн дулдыда...ааргтэй. Республикын район бүхэн, ...ааны бүхэндэ хүрэхэ олон тоото харгы...ууд ашаа тээhэн хэды олон автотран...спортна гээшэб?

...ааны үедэ манай Эхэ орон дотор ав...томобильна харгы заhабарилха хэрэгтэ ...ааны эхэ хандуулдаг, түрэнэй ехэ ...ааны hомололго гаргашалдаг бо...ааны. КПСС-эй XXVI съездын ...ааны шийдвэринүүд болон «Орон дотороо ...автомобильна харгынуудые барилга, заhа...ааны hайжаруулха ба тэдэнние hай...ааны байлгаха хэмжэнүүд тухай» гэhэн ...ааны ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй ...ааны баталан абаhан тогтоол энээ...ааны дахин гэршэлжэ үгэнэ. Тус тог...ааны бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэг...ааны манай республикын автомобильна ...ааны нудэй, хэр эзэрэ заhабарилагдадаг, ...ааны даг байhые, мүн колхоз, совхозуу...ааны суса, тосхонуудай районойнгоо түб...ааны эзэрэзэр холбогдоhые шалгажа ...ааны ирилтэ бидэнэй урда табигдана гээ...ааны өөр эдэ харгынуудай диилэнхи ...ааны муугаар заhабарилагдаhан, хан...ааны өөр харууналагдаhан байна.

...ааны болон правительствын энэ шуха...ааны тоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ ...ааны Дотоодын хэрэгүүдэй министер...ааны Илангаяа ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд ...ааны өөр хубита оруулжа байдаг юм. ...ааны, ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд ээнэд ...ааны өөр hанамжа, дурадхалнуудые хар...ааны гэнэ усал hэргылхэ комиссида ...ааны дуулгажа байдаг болонхой. ...ааны мэдэhээр, республика доторхи ...ааны үүд үшөөл hанаhанда хүрэмөөр бэ...ааны ажахын үйлэдбэрние саашадань ...ааны, хүдөөгэй хүн зоной байдал ...ааны hайжаруулга хадаа хүдөө тос...ааны болбосон түхэлтэй болгохо хэ...ааны ажабайдалай транспортна hудаhан ...ааны автомобильна харгы барилгатай сэ...ааны боотой бшуу. Мүү харгытай байhан ...ааны хүдөөгэй ажахынуудай транспорт ...ааны, хэды ехэ гарзада ороно гээшэб? ...ааны car зуурын хүдөө ажахын ха...ааны талын үедэ үйлэдбэридэ ямар ехэ ...ааны ушаруулагдадаг гээшэб?

...ааны hүүлэй жэлнүүдтэ республикын ...ааны нютагууд тээшэ hайн харгынуудые та...ааны. Илангаяа «Бурятавтодор» гэ...ааны дэрэнь управлениин харгы за...ааны дадаг участогууд үнэрhэн үедэ яhа...ааны hаар хүдэлжэ гараа гэжэ тэмдэглэ...ааны тэй. Эдэнэр 1980—1981 онуудай ...ааны үедэ Улаан-Удэ—Хоонинск—Нарhа...ааны новка—Багдарин, Романовка—Тэ...ааны гийн харгы дээрэ арбан табан мо...ааны ургэ табиhан, хуушануудыень за...ааны hан байха юм. Энэ үйлэдбэриин ...ааны нинии хүтэлбэрилэгшэд республи...ааны ротоодын хэрэгүүдэй министерствын ...ааны дурадхал, гомдолнуудые тэрэ ...ааны харадаа абажа, зохихо, бүтэм...ааны хэжэ ябуулганнуудые бэелүүлдэг ...ааны. Жишээнь, Яруунын, Хэжэнгын райо...ааны харгы барилга-заhабарилгын уп...ааны равлениин муугаар хүдэлдэг, ГАИ-гай ...ааны ирилэгшэдэй тэмдэглэhэн дутуу ...ааны дудые car соонь усадхадаггүй бай...ааны тэй тэдэнэй мэдээсэгдэhэн юм. Му...ааны руунын райондо харгын хүдэлмэри...ааны Минеев ажалhаа сүлөөлэгдэhэн. ...ааны Хэжэнгын райондо начальнигаар ху...ааны байhан Куркалов шанга эзмэдэ...ааны эн байна. Тиигэжэ тэндэ харгы за...ааны ха хүдэлмэридэ зарим hайн хуби...ааны боложо эхилээ, ажалай эмхидхэл...ааны раа.

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

Гэхэтэй хамта, Улаан-Удэ—Турунтаево—Могойто, Гусиноозерск—Петропавловка — Закаменск, Туран—Ниловэ Пустынь гэhэн маршрудай болон бусад харгынуудые муугаар заhабарилагдана. Дурсагдагша харгынуудые дээрэ хура бороогой hүүлээр бии болоhон язма ялхинуудые, харгын хажуу заха, хүүргэнүүдэй хоёр тала car соогоо hайнаар заhабарилагдадаггүй гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Эндэ Түнхэнэй районой харгы барилга-заhабарилгын 2215-даяи управлениин мэдэлэй харгы тон муу байдалтай болонхой. Илангаяа Туранhаа Ниловэ Пустынь руу ошоhон харгы аюултай. Юуб гэхэдэ, энэ харгыгаар олон пассажирнуудые hуулгаhан ПАЗ, ЛиАЗ тухэлэй томо автобусууд ябадаг ха юм. Республикын ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд 1979—1980 онуудай туршада энэ участок дээрэ автобусуудай ябахыень хориhон шидхэбэри дэмы абаагүй hэн. Үнгэргэшэ жэлэй hүүл тээ тус управлени харгыгаа заhабарилжа, автобусуудаа ябуулдаг болоhон байгаа. Тиигэбэшье тэндэ хэхэ юумэн ехэ.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй автотранспортна эмхинүүдэй гэмээр харгы дээрэ аюулта ушарал hүүлэй үедэ али олоор үзэгдэдэг болоо. Тус нэгэдэлэй эмхинүүдэй ойhоо модо шэрэдэг харгынуудые түмэр зам дээгүүр татагдаhан аад, харуулшангүй байдаг. Мүн отолгодоhон модо зандань шэрэдэг машинын харгыгаар олон автобусууд ябадаг байха юм. Зүгөөр өөрынгөө мэдэлэй харгынуудые car соонь заhабарилжа байха үеэлгатай леспромхозууд шуха...ала энэ хүдэлмэрэз хэнэгүй. Тиинхэ тиитэрэз, леспромхозуудай модо шэрэhэн харгынуудай захаар барилгын модоной ехэзэр хаягданхай байхыень харахада, халагламаар юм. Илангаяа Үнэгэтэй—Красный Яр—Тохорюугта гэhэн харгын захаар хэды ехэ барилгын модон мүнөөшье хаяатай хэбтэнэ гээшэб. Мүн Эрхүү—Улаан-Удэ гэhэн маршрудай харгы хүндэлэн табигдаhан зарим модон хүүргэнүүд түмэр бетоноор hэлгэгдэхэ ёhотой аад, энэ хүдэлмэри дүүргэдэнэгүй.

КПСС-эй Буряадай обком, республикын Министрнүүдэй Совет харгы замуудые hайнаар харууналха, car соонь заhабарилха ба үргэдхэхэ, шэнэ харгынуудые бариха, автотранспорт ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, харгын аюулгүй байдал нарнаар сахиха гэхэ мэтэ шухала асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулжа, тодорхой хэмжэнүүдые хараалдаг байна. hаяхана «Республика дотор автомобильна харгынуудые барилга ба заhабарилгын түсэбэй хэр эзэрэ дүүргэдэжэ байhан тухай» асуудал Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет зүбшэн хэлсэhэн байха юм. Энэ заседани дээрэ харгы замуудые ашаглаха талаар үзэгдэдэг дутуу дунданууд элирүүлэгдэhэн, тэдэнние усадхаха хэмжэ ябуулганууд заагдаhан байна. Сэхыень хэлэхэдэ, автотранспортнуудай аян замдаа hаадгүйгөөр ябадаг болохын тула арюун сэбэр харгы бариха, заhабарилха гээшэ гансашье харгы заhабарилагшадай хэрэг бшэ, мүн арадай депутадуудай нютагай Советүүдэй, партийна, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй нангин үялга болоно бшуу.

КПСС-эй XXVI съездын шидхэбэринүүд дотор «Ниитын хэрэглэмжын автомобилиин харгынуудтай районуудай түбүүдые, колхоз, совхозуудай түб буусануудые холбодог худөөгэй автомобильна харгы барилгые үргэдхэхэ. Харгыгаар ябалгын аюулгүйе сахиха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулан, харгы барилгын, заhабарилгын, тэрэнние hайнаар байлгалгын шанар hайжаруулха» гээд сэхэ заагдаhан байха юм.

Ушар иимэhээ партийн съездын энэ тодорхой заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ гансашье тусхай эмхи зургаануудай зорилго бшэ, харин нютагай партийна, совет болон профсоюзай организацинуудай, үргэн олониитын үдэр бүри анхаралаа хандуулжа байха асуудал гэжэ hанагдана.

hайн харгынуудтай байжа, автомобильна транспортые ашаг үрэтэйгөөр, гүйсэд хүсэндэнь хэрэглэдэг болоо hаа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байhаниинь эли ха юм. Энээнние хүн бүхэн ойлгохо, өөрынгөө хубита оруулха зэргэтэй бшуу.

Д. ИВАНОВ,
Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын ГАИ-гай начальнигай орлогшо.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

«НҮҮРhЭНЭЙ (СЛАНЦЕВА) ПРОМЫШЛЕННОСТИИН БА ШАХТАНУУДАЙ БАРИЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДАЙ ТАРИФНА ТҮЛӨӨhЭНҮҮДЫЕ БА САЛИН ХҮЛhЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ, МҮН САЛИН ХҮЛhЭ ТҮЛЭХЭ ГУРИМ НАРИЖУУЛАН hАЙЖАРУУЛХА ТУХАЙ» ТОГТООЛ КПСС-эй ЦК БОЛОН СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ БАТАЛАН АБАА

Юhэдэхи болон арбадахи табан жэлнүүдэй туршада нүүрhэнэй промышленность саашадаа хүгжөөгдөө гэжэ тогтоол соо хэлэгдэнэ. Хүдэлмэриин недели хороохо, зарим бүлэг хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлhэ дээшэлүүлхэ, шахтернуудта пенси түлэлгые hайжаруулха тушаа шухала социальна хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэз.

Гэхэтэй хамта шэнэ шахтануудые, разрезүүдые барилгын, мүн мүнөө хүдэлжэ байгаа шахтануудые хүсэдөөр ашаглалгын гэгдэжэ ябаhан ушарhаа, тэрэшэлэн үйлэдбэри болон ажал эмхидхэлгэдэ дутагдалнуудай үзэгдэдэг, предприятинуудта хүдэлмэришэдэй дуталдадаг дээрэhээ арадай ажахы түлишөөр гүйсэд хүрэхөөр хангаданагүй.

1981—1985 онуудта болон 1990 он хүртэрэхи үедэ СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын, КПСС-эй XXVI съездын баталан абаhан гол шэглэлнүүдтэй зохилдуулан, тэрэшэлэн нүүрhэнэй (сланцева) промышленностьда, шахтануud болон разрезүүдэй барилгада мэргэжэлтэй кадрнуудые хабаадуулан тогтонижуулха, тэдэнэй ажана байдалые hайжаруулха зорилгоор, мүн үйлэдбэриин ашаг үрэ болон хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлгэдэ салин хүлhэнэй урмашуулхы үүргые өхэдхэхын тулада нүүрhэнэй (сланцева) промышленностьда хүдэлдэг промышленна-үйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй, гадна нүүрhэнэй (сланцева) шахтануud болон разрезүүдэй барилгын (шэнэдэхэн заhабарилгын) тагаар хадын хүдэлмэридэ ажалладаг хүдэлмэрилэгшэдэй тарифна түлөөhэнүүдые дээшэлүүлхэ гэжэ тогтоол соо хараалагдана:

газар доро хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй түлөөhые дунда эзэргэнь 27 процентээр, хадын нэмэл хүдэлмэридэ ажаллагшадай түлөөhые 23—24 процентээр ба бусад ажалнуудта хүдэлэгшэдэй түлөөhые 18 — 20 процентээр дээшэлүүлхэ.

Ажалай эрхэ байдалhаа дулдыдуулан, дурсагдаhан хүдэлмэришэдэй тарифна түлөөhэнүүдые hайнаар илгаруулдаг болохо. Тиихын тулада илангаяа хоротой, хүшэр хүндэ эрхэ байдалда газар доро хүдэлмэрилэгшэдтэ 10 болон 20 процентээр дээшэлүүлэгдэhэн тарифна түлөөhэнүүдые, харин хадын нэмэл хүдэлмэринүүдтэ 7 процентээр дээшэлүүлэгдэhэн түлөөhэ тогтоохо.

Нүүрhэнэй (сланцева) промышленностьда болон нүүрhэнэй (сланцева) шахтануud болон разрезүүдые бариха, (шэнэлэн заhаха) талаар хадын хүдэлмэридэ хүдэлдэг хүтэлбэрилхы ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлhэн дээшэлүүлэгдэнэ. Тэрээнтэй хамта нүүрhэнэй (сланцева) промышленностьдахи технологическа тужмэр замай болон автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй, тэрэшэлэн нүүрhэнэй (сланцева) шахтануud болон разрезүүдэй, хададахи абаралгын сэрэжүүлhэн частынуud болон СССР-эй госгортехнадзорой хадын-техническэ районно инспекцинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй тарифна түлөөhэнүүд болон салин хүлhэн дээшэлүүлэгдэбэ.

Донецкэ, Кузнецкэ, Карагандагай, Экибастузай болон Печорын нүүрhэнэй бассейнүүдтэ тарифна түлөөhэнүүд болон салин хүлhэ 1982 оной нэгэдэхи кварталда дээшэлүүлэгдэхэ. Ороной бусад районуудта шэнэ тарифна түлөөhэ болон салин хүлhэ тогтоохо болзорнуud 1983 оной түсэбтэ хараалагдаха юм.

Тарифна түлөөhэнүүд болон салин хүлhэ дээшэлүүлхэтэеэ хамта нүүрhэ малтан абаха талаар нэмэлтэ даабаринуудые үгэхэеэ болихо гэжэ хараалагдана. Салин хүлhэнэй фондhоо хүдэлмэришэдтэ, мүн ажахын гол үрэ дүнгүүдэй түлөө материальна урмашуулгын фондhоо хүтэлбэрилхы болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ (хадын мастернууд, мастернууд, ахалагша мастернууд, сменын ба участогуудай начальнигуудhаа болон участогуудай инженерно-техническэ бусад хүдэлмэрилэгшэдhөө гадна) үгтэдэг шангуудай эгээн дээдэ хэмжээн абтаhан тогтоол соо тогтоогдоо.

Тарифна түлөөhэнүүд болон хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлhэнэй тодорхой хэмжээнүүд тухай, тэрэшэлэн тэдэнэй ажалай түлөөhые хубилгаха бусад гурим тухай дурадхалнуудые СССР-эй Нүүрhэнэй промышленностиин министерствын болон РСФСР-эй түлишын промышленностиин министерствын хабаадалгатайгаар СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ оруулхыень Ажал хүдэлмэриин болон социальна асуудалнуудай талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ даалгагдаа. Мүн СССР-эй Госплан, СССР-эй Финансын министерство, ВЦСПС энэ хүдэлмэридэ хабаадалсаха юм.

СССР-эй министерствэнүүдтэ болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Советүүдтэ, нүүрhэнэй (сланцева) промышленностиин болон шахтануудай барилгын үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдтэ (предприятинуудта) болон эмхи зургааануудта иимэ юумэ хэхыень дурадхагдаа гэбэл:

нүүрhэ болон сланец ехээр малтан абаха, шанаржуулха талаар, тэрэнэй шанарые hайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, шэнэ шахтануud болон разрезүүдые car болзортонь ашаглалгада оруулха ба проектнэ хүсэнэдэнь хүргэхэ, ажалай хүсэ бодомжотой зүбөөр хэрэглэхэ, ажалай журам hайжаруулха талаар хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашуулгые ехэдхэхэ;

ажалые эмхидхэлгэ болон нормо тогтоохо хэрэг hайжаруулха. Тиихын тулада үсөөн хүнэй хабаадалгатайгаар хадын техниые улам hайнаар хэрэглэхэ тушаа хүдэлмэришэдэй материальна урмашуулга хангадаг нүүрhэ малтаха агрегатна нормо, тэрэшэлэн car зуура хүдэлэгшэдтэ нормологдоhон даабаринуудые предприятинуудта тогтоон үргэнөөр нэбтэрүүлхэ;

бригадна гуримаар ажал эмхидхэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхын. мүн бригадын гэшүүдэй бэе бэеэ hэлгэдэг гуримые. хүдэлмэриин car улам hайнаар ашаглаха ябадалые урмашуулхын тулада нэмэлтэ эрхэ байдал бии болгохо. Тиихын тулада хэдэн мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ:

тарифна түлөөhэнүүд болон салин хүлhэ дээшэлүүлхэтэеэ хамта хүдэлмэрилэгшэдые шагнаха тухай шэнэ дүрим тогтоохо. Түсэбтэ ехэ даабаринуудые дүүргэхэ, нөөсэнүүдые аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар тэдэнь материальна урмашуулга хангаха ёhотой.

Тус тогтоолой ёhоор бэелүүлэгдэжэ байгаа хэмжээ ябуулгануудай удха шанарые тайлбарилан ойлгуулха талаар ниитын-политическэ хүдэлмэри ябуулхыень, мүн хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай үргэн хабаадалгатайгаар ажалай түлөөhэнэй шэнэ гурим нэбтэрүүлхэ бэлэдхэл хэжэ, энээнэй үндэhөөр арбан нэгэдэхи табан жэлэй даалгабринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэг хангахые партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой эмхинүүдтэ, министерствэнүүд болон зургааануудта, нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай болон эмхи зургааануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ даалгагдаа.

КОЛЛЕГИИН ЗАСЕДАНИ

Россин Федерациин промышленна нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй генеральна директорнуудэй хабаадалгатай коллегиин үргэдхэмэл заседани сентябриин 11-дэ РСФСР-эй Текстильнэ промышленностиин министерствэдэ болобо.

hалбариин хүдэлмэриин 8 hарын дүнгүүд, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые бэелүүлхэ зорилготой холбоотой асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. КПСС-эй XXVI съездын шидхэбэринүүдэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй захча заабаринуудай үндэhөөр үйлэдбэриин ашаг үрэ саашадань дээшэлүүлгэдэ, хүн зоной хэрэглэмжыи эд бараа элбэг ехээр бүтээн гаргалгада, түүхэй эд ба материалнуудые, түлишэ, элшэ хүсэ алмалгада ехэ анхарал хандуулагдаhан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев коллегиин дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

МОСКВАГАЙ ЛИХАЧЁВОЙ НЭРЭМЖЭТЭ АВТОЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ ПОЛЬШЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ ЭЛЬГЭЭhЭН

БЭШЭГ

Хүндэтэ нухэд!

Бүхы совет хүнүүдтэл адли бидэнэр аха дүү Польшодо боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдые ашаралтайгаар адагаан харанабди. Танай орон дотор эмхи гуримгүй байдал үүдэжэ байгаа хүсэнүүд түрүүндээ социализмые «hайжаруулха», «шэнэлэд гэхэ» шухала тухай үгэнүүдээр бүрэ далдалдаг байгаа hаа, мүнөө багаа хуулан халад, контрреволюци бэелүүлхые сэхэ үрэалдаг болоо гэжэ харанабди. ПНР-тэ социализмын үндэhэ hуурн hүйдхэхэ гэhэн нэгэл зорилго тэдэнэй бүхы ажал ябуулгын үмэнэ табигданхай.

Тиимэhээ Польшын хүбн заяан бидэнэй hанаа зобооно. «Солидарностиин» съездhээ уламжалан, hанаамнай бүри ехээр зободог болонхой. Польшын хүдэлмэришэн ангиин баатар габьяата тэмсэлэн үрэ дүнгүүдые элдэб өсөөр муушалха гэhэн зорилготойгоор тус съездын үнгэрэгдэжэ байhандань гашуудамаар. Харин тезд Польшын хүдэлмэришэн анги үнэhэн тоборог болгодоhон эхэ ороно аха дүү оронуудай арадуудай туhаламжаар hэргэн бодхоожо, сүлөөтэ шэнэ ажабайдалда зоригжуулаа ха юм. Гансал хүдэлмэришэн ангиин дайсад арадай Польшын союзнигууд болон нүхэдые хардаха гүрдэхэ хүрэтэрөө hэшхэлээ гээхэ байна.

Гданьска съездын шидхэбэринүүд дотор Польшодо социализм байгуулха гэhэн багаханшье хүсэлэн үгы. Тад hөөргэ: жэлэй туршада доройтолго бүхы нацийн хэмжээгээр дэлгэрhэндэнь hэгшэжэ баярлалга, мүн hаяар байдал бүри муудаха гэhэн заналтануud тэрээн соонь байна. «Солидарность» дотор ноёрхон зонхилогшо господанар байдал улам муужаруулхые хүсэнэ ха юм.

«Зүүн Европын арадуудта хандалга» гэгдэhэн съезд дээрэ абтаhан юумэн илангаяа манай дура ехээр гутааба. Бидэнэр тэрэнние уншаад байхадаа, социализмда эсэргүү хоро шараhаа ондоо юумэн тэрээн дотор үгы гэжэ харабабди. Тиин тиимэ муухай үзэл бодолой үүдэнhээ бидэнние, совет хүдэлмэришэдые, hүргаха hанаатай байна. Өөhэдынгөө үзэлhөө, ажалайнгаа үрэ дүнгүүдhээ, өөhэдынгөө тэмсэлhэ арсагты, империализмда эсэргүү тэмсэлдэ үнаhан олон миллион хүнүүдтэ үрбагты, коммунис ерээдүйдэ үрбагты гэжэ 'хандалгын авторнуud бидэнние уряална. Энэ мэтын харата ябуулганууд, хододоо совет хүнүүдтэ зэбүүрхэл, буруушаалга түрүүлдэг байха юм. Польшын газар дайда дээрэ харичи зонууд бэшэ юм hаа, манай ороной, баатарлиг арадаймнай ашаар «Солидарностиин» удамаршадшье, мүн Польшо бүхы дээрээ оршон байна ха юм. Теэд манай ороондо, манай арадта муухайгаар хандажа байhан хүнүүд зэбүүрхэл буруушаалгаhаа бэшэ ондоо юумэндэ хүртэхэгүй.

Социализмын дайсадай, өөhэдынь ангиин дайсадай «профсоюзууд» «ажалшад», арадай аша туhа» гэhэн үгэнүүдээр халха далда хэжэ байхадань, Польшын хүдэлмэришэдэй, ангиин талаар манай аха дүүнэрэй тэсэжэ байhандань гайхамаар. Hэшхэлгүй муухай балмад ябадалтан, хара hаанатан хайшан гээд хүдэлмэришэдэй дунда орожо, хүдэлмэришэдэй нэрэhээ ябуулгаяа эрхилмэ гээшэб? Тэдэ хүнүүд Польшые капитализмын замда орохыень баадхан түлхинэ, хүдэлмэришэдтэ мүлжэлтэ дарлалтын гэнжэ хүрмэхэ hанаатай бшуу.

Үшөө нэгэ зүйл тухай хэлэнгүй байхын аргагүй. Советскэ Союзда, арадай Польшодо, аха дүү бусад оронуудта бүтээгдэhэн бүхы баялиг манай арадуудай эршэмтэй шанга зохёохы ажалай аша үрэ мүн шуу. Ажал, гансал ажал манай бүхы амжалтануудай үндэhэ hуурн, манай аюулгүй байдалай үндэhэ hуурн хододоо байха юм. Хүнүүдэй ажаллахада hаалта хэгшэд, үймөө шуурга татагшад, арадай засагта этигэхэгүй ябадал үүсхэгшэд түбхын түрүүндэ эгээлэй хүнүүдтэ—хүдэлмэришэдтэ, таряашадта, үнэн сэхэ интеллигенциүүдтэ хоро хэнэ.

«Солидарностиин» hанаагаа зобоhон хэбэртэйгээр оролдоhоной ашаар жэл соо эдеэ хоолнай элбэгжэбэ гү, гэр байрамнай урданайхиhаа дулаан болобо гу, баяжаба гүбди? — гэжэ өөhэдhөө hурыт.

Социализмын туйлдалтануудые хамгаалха, ангиин дайсаниие тогтоохо хаба шадал, эрэлхэг зориг, шидэмжэ хүдэлмэришэдтэ, ажалай Польшодо олдохо гэжэ бидэнэр, ЗИЛ-эйхид, этигэхэ хүсэлэнтэйбди. Энэ ябуулгадатнай совет хүнүүд таанадтай хододоо hаналаа нэгэдэнги, дэмжэжэ байха юм.

МОСКВАГАЙ И. А. ЛИХАЧЕВОЙ НЭРЭМЖЭТЭ АВТОЗАВОДОЙ 70 МЯНГАН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ ЦЕХҮҮД БОЛОН ТАhАГУУДАЙ СУГЛААНУУД ДЭЭРЭ 1981 ОНОЙ СЕНТЯБРИИН 11-дэ АБТАБА.

УРАН ЗУРААШАДАЙ СЪЕЗД

...дай АССР-эй уран зураашадай V съезд үржадэр ...дэ Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ музейн конфе...ци соо болобо. Буряадай АССР-эй Уран зураашадай ...ной правлениин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй габьяата уран ...ааны Д. Н. Дугарог тоосоото элидхэл хэhэн байна. Мүн ...ааны зураашадай холбооной шалгалтын комиссиин түрүүлэг...ааны З. Олениников тус комиссиин ажал ябуулга тухай ...ааны.

...дай АССР-эй габьяата уран зураша Т. А. Рудь, ...ааны-эй арадай уран зураашад А. Н. Сахаровская, А. И. Ти...ааны В. Казанский, Буряадай АССР-эй арадай уран зураа...ааны Д. Цыденов, уран зураша Г. К. Купцов, Буряадай ...ааны-эй арадай уран зураша С. Р. Риничнов, Улаан-Удэ ...ааны хомад архитектор П. Г. Зильберман, Советскэ Союзай ...ааны, Буряадай АССР-эй арадай уран зураша Г. Н. Мос...ааны, Буряадай комсомолой шангай лауреат, уран зураша А. О. Цыбикова, Буряадай АССР-эй арадай уран зураашад М. Е. Шестакова, А. А. Окладников, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша М. Г. Эрдынеев, уран зураашэ И. И. Стариков болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь В. Г. Бирюков, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Т. рүүлэгшэ В. Б. Саганов, КПСС-эй Улаан-Удын горкомой нэгэдэхи секеретарь А. М. Беляков, республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд уран зураашадай съездын хүдэлмэридэ хабаадаа. КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев съездын хүдэлмэридэ хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Уран зураашадай холбооной шалгалтын комиссиин шэнэ бүридэл, РСФСР-эй уран зураашадай V съездын делегадууд hунгагдаба.

ГРАМОТА БАРЮУЛАГДАБА

...0—1981 оной үбэлжэлдэ...ааны мал ажалай про...ааны үйлэдбэрилхэ ба гүрэн...ааны даха зорилгоёо ам...ааны гаар бэелүүлhэнэйн...ааны гээ түлөө бү...эсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Яруунын районой «Победа» колхоз КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа гэжэ мэдээсэгдэhэн байгаа.

Үржадэр «Победа» колхозой хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партийн обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев тэрэ Хүндэлэлэй грамотые барюулба.

Манай корр.

ХАРТААБХАЯА ХУРЯАНА

БАРНАУЛ. Алтайн хизаарай тусхай шэглэлтэ ажахынуud хартаабхаяа үргэлжэ дээрэнь хуряажа захалаа. Калининай нэрэмжэтэ колхозой, «Логовской», «Угреневский» совхозуудай хүдэлмэришэд гектар бүриhөө 130—140 центнер хартаабха хуряана.

Хартаабха малтаха хүдэлмэрээ түргэдхэхын тула эрдэмтэдэй дурадхаhан технологическа шэнэ арганууdые ажахынуud хэрэглэнэ. Жэшээлхэдэ, механизаторнуud нягтаруулагдаhан хурьhэтэй участогуудай хартаабха малтахаhаа түрүүн эшэнүүдыень хадажа абаhанай удаа газараа даб дэрэ hэрхылгэнэ.

Промышленна предприятинуud, студентнэр ажахынуудай хартаабхаяа хуряалгадань ехэ туhа хүргэнэ. Машинаар хуряаhанай hүүлдэ үлэhэн хартаабха гараараа түүхэ бригадануудые, эшэ суглуулха звенонуудые эмхидхээ.

ЖИТОМИР. Народническо районой Горькийн нэрэмжэтэ колхозой Социалис Ажалай Герой А. Бондарчугай комбайнай экипаж область доторoо түрүүлэн мянган тонно хартаабха хуряагаад байна. Түрүүшын арбан үдэрэй турша соо нимэ үрэ дун туйлагдаа. Гектар бүриhөө дунда жэшээгээр 350 центнер хартаабха абтана.

Таряашадай баяр ургасаяа хуряалгадань эрдэмтэд туhаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэй hанамжа дурадхалнуудай ёhоор, хартаабха ургуулха түрүү технологи нэбтэрүүлэн хартаабха бригадануудые, эшэ суглуулха звенонуудые эмхидхээ.

Тиигэhэнэй ашаар плантаци дээрэхи бүлэнсэгүүдэй (кустнуудай) тоое олошоруулна. Селекционернуud «Житомирянка», «Полесский розовый» гэжэ үндэр ургасата шэнэ сортын үрhэнүүдээр хангаа. Эндэхи механизаторнуud звеногоо томодхогдомол отряд болгон хубилгаад, даадаг плантацинуудайнгаа талмайе хоёр дахин үргэдхэбэ. Энэнь хартаабха ургуулгын гаргашые гурбанай нэгэ хуби шахуугаар хямдаруулха, хуряалгын үедэ ипатовска дүй дуршэд хэрэглэхэ арга олгоо.

ЯРОСЛАВЛЬ. «Ургуулhан бүхы хартаабхаяа хоргүйгөөр хуряажа абаха» ряатайгаар хартаабха хуряаха габшагай хоёр арбан хоног область дотор эхилэнхэй. Зунай халуун үдэрнүуд хартаабхын ургалгада нүлөөлөөд, юрынхиhөө жэжэнүуд байба. Хуряалгын үедэ гэлтэ хороло тохёолдуулхагүйн тула, Дзержинскийн нэрэмжэтэ совхозой таряашадай жэшээгээр бусад ажахынуud агрегадуудтаа тусхай тухеэрэлгэнүүдые тодхоо. Хартаабхаяа малтаhанай hүүлээр хаа-хаанагүй хоёёдохёо, түүбэрилэн суглуулна. Эшэнүүдыень hолоомонтой колиходо, малай тэжээлэй нөөсэдэ нэмэри болоно.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиндхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ БАЯЛИГ — АРАДАЙ, ХҮН БҮХЭНЭЙ БАЯЛИГ ГЭЖЭ МЭДЭЭЖЭ. ТИИМЭҺЭЭ БҮХЫ ЮУМЭНДЭ— ТҮҮХЭЙ ЭД, ТҮМЭР, СТАНОК, МОДОН, БАРИЛГЫН ЭЛДЭБ ЯНЗЫН МАТЕРИАЛ БОЛОН БУСАД НӨӨСЭНҮҮДТЭ ГАМТАЙГААР ХАНДАЖА, ТЭДЭНЭЙ ЗҮЙЛ БҮХЭНИИЕ АЛМАЖА, АРЬБАЛЖА, ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ ГЭЭШЭ МҮНӨӨ ҮЕДЭ ТОН ШУХАЛА. ТҮРЭЛ ПАРТИИМНАЙ XXVI СЪЕЗД ДЭЭРЭ ЭНЭ ТАЛААР ШАНГА ЭРИЛТЭ ТАБИГДАА, ХОЛЫН ХАРААТАЙ ТУС ЗОРИЛГО РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ХОТО БОЛОН ХҮДӨӨ НЮТАГУУДАЙ АЖАЛШАД БҮРИМҮҺЭН БЭЕЛҮҮЛХЫН ТУЛА ЭРШЭМТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАНАД. ЭДЭ ЗОРИЛГОНУУДЫЕ ХАЙШАН ГЭЭ ҺАА, БҮРИ ҺАЙНААР ДҮҮРГЭХЭ АРГА НҮХЭСЭЛ ОЛДОХОБ ГЭЖЭ ЭНЭ ХУУДАҺАНДА ТОЛИЛОГДОҺОН МАТЕРИАЛНУУД ХӨӨРЭЖЭ ҮГЭНЭ.

АГИТАТОРНУУД, ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУД, ПРОПАГАНДИСТНАР БОЛОН ЛЕКТОРНУУДТЭ НИИТЭ ПОЛИТ-ҮДЭР ҮНГЭРГЭХЭДӨӨ, ЭДЭ МАТЕРИАЛНУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭХЫЕНЬ ДУРАДХАНАБДИ.

ҺОНИРХОЛТОЙ ТООНУУД

БАРИЛГАДА

Барилгада хэрэглэгдэдэг шэлэй 1 процентыв алмахада, жэлэй 1 миллион 102 мянган дүрбэлжэн метр шэнээр гаргагдаһан шэлтэй адли болоно. Тэрэниие шэллэлгэдэ хэрэглэбэл:

144 квартиратай 532 юһэн дабхар байрыг гэртэ хүрэхэ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

Хуряалгын үедэ хараалагдаһан түсэбһөө 1 процентээр ехэ ороохо таряан орон дотор суглуулагдабал, 2 миллион үлүүтэй тонно ороохон абтаха болоно.

Ниитын мал ажалай үйлэдбэри 1 процентээр ургабал, 100 мянган тонно нэмэлтэ мяхан абтаха юм. Энээгээр жэл соо 1 миллион 500 мянган хүниие удын хоолоор хангажа болохо байна.

1 процентээр ехэ һүн һааг дабал, энэнь 650 мянган тоннодо хүрэхэ. Энээгээрнь 2 миллион шахуу хүн жэлэй туршада хангагдаха болоно.

ТРАНСПОРТДА

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада түмэр замаар ашаа зөөлгын эрьесын 1 процент бүхэниинь жэл соо мянган кубометрэй зайда 34 миллион тонно үлүүтэй арадай ажахын ашаа зөөһэнтэй адли.

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТА–БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

МҮНӨӨ ҮЕЫН ГОЛ ЗОРИЛГО

КПСС-эй XXVI съездын дүнгүд, мүн партиин Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл хэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй үгэнэн заабаринуудай гол удха болон дурадхалнууд манай Эхэ ороной ниитын-политическэ ажабайдалые тодорхойлохоо гадна, бүхы дэлхэйн хүгжэлтэдэ нилээд ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Эхэ орон доторнай 1981 оной түсэб, мүн арбан нэгэдэхи табан жэлэй даалгабари бүхыдэнь амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр бадаран дэлгэрнэ. Промышленна үйлэдбэриин юрэнхы хэмжэгээр, промышленностыда ажалай бүтээсын талаар, мүн малай болон шубуудай мяха, үндэгэ бэлэдхэлгээр, түмэр замай транспортын ашаа зөөлгөөр, эд бараанай эрьесээр болон олзо оршоор энэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэб бэелүүлэгдэбэ.

Һаяхан «Түүхэй эдэй, түлишын-элшэ хүсэнэй болон бусад материальна нөөсэнүүдые алмаха, мүн тэдэниие зүбөөр хэрэглэхэ талаар хүдэлмэри шангадхаха түхай» тогтоол КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаһан байна.

Иимэ эрхэ байдалда нөөсэнүүдые бүри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, тэдэндэ гамтайгаар хандаха асуудал урда урдынхиһаа шангаар табигдана.

Ороной арадай ажахыда хэрэглэгдэдэг материальна нөөсын нэгэ процентын алмалта 6 миллиард түхэригтэй адли болоно.

Грузида баярай суглаан дээрэ Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдэ, материальна нөөсэнүүдые зүбөөр, гамтайгаар хэрэглэхэ түхай онсолон тэмдэглээ һэн. Арадай эд зөөриие гамнажа һураагүй байһан дээрэнээ бидэ ехэ продукци алданабди. Зарим хүнүүдэй хайхарамжагүй байһан дээрэнээ, конструкторнуудай алдуу эндүүнүүдэнээ, зарим хүтэлбэрилэгшэдэй ажалдаа гүрэн түрын харюусалгатайгаар хандадагүй байһан дээрэнээ, продукци зөөлгые муугаар эмхидхэһэн, тэрэниие муугаар хадагалһан дээрэнээ ехэ юумэ гээнэ, үгы хэнэбди.

Жэшээлхэдэ, жэл бүри хэды шэнээн ороохо таряа харинн гүрэнһөө худалдажа абанабибди, тэды шэнээниие таряа хуряалгын үедэ гээнэбди. Энэ хадаа хүнэй эжэнэн ажалай эгээл шухала продукт, бүхы үнэ сэнтэ юумэнэй ёһотойл хэмжүүринь болоно бшуу. Бэлэн талха таряа эзэн бусаар хэрэглэхэ гэшэ ниитын баялигые «һабагүйгөөр» гаргашалһан ябадал болоно. Арад зоной аша туһада гүрэмнай талха таряанай үнэ сэн үргэлжэ нэгэ хэмжээндэ байлгана. Тиигэбэшье үшөөл олон хүн зон ороохо таряандаа, бэлэн талхандаа һөнаа амараар, хайхарамжагүйгөөр хандана.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй шухала зорилгонуудай нэгэн хадаа хүнэй хүсэ шадалые гамналга болоно. Гэбэшье мүнөө ороной-най зарим районуудта хүдэлмэришэд даталдана. Олохон предприятинуудта, нэгэдэлнүүдтэ болон бусад эмхинүүдтэ ажалша хүнүүд үшөөл дутуугаар хэрэглэгдэнэ, муугаар ажалда хабаадуулагдана. Ажалай эмхидхэлэй һула байһан дээрэнээ миин байлга, хүдэлмэриин сагые гээлтэ үшөөл ехэ зандаа.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор ажалай журам нилээд һайжаруулха, үйлэдбэриин участок, мүн хүн зониие хангалгада хүдэлмэриин сагые эмхитэйгээр, гүйсэдөөр, зүбөөр хэрэглэхэ гэһэн эрилтэ табигдана.

«Экономико гаргаша багатай байха ёһотой» гэһэн партиин үрягай гол удхань юун бэ гэхэдэ, совет арадай ороолдоогоор байгуулагдаһан асари ехэ арга нөөсые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ гэһэн шухала зорилго болоно.

Республикымнай ажалшад алмалта, арьбалалтын журам шангадхаха талаар хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй, нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэдэй үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро дэмжэн һайшаагаа. Тиигэжэ эрдэм болон техникын түйлатануудые үргэнөөр хэрэглэлгын үндэһэ һуури дээрэ ажалай болон материальна нөөсэнүүдые арьбалха, гамнахын түлөө социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Эдэ үүсхэлнүүд «Теплоприбор», Тимлюйн цементын, Улаан-Удын шэлэй заводуудта болон бусад олон предприятинуудта үргэнөөр дэмжэгдэнэн байна..

ЭЛШЭ ХҮСЭН ХЭР АЛМАГДАНАБ

Дулаанай болон зайн галай элшэ хүсэ алмаха, мүн зүбөөр хэрэглэхэ талаар парти болон правительствын табиһан зорилгонуудые бүримүһэн бэелүүлхын тула алмалта, арьбалалтын гурим бэелүүлхэ хэмжээнүүдые саашадаашье үргэнөөр абаха ёһотой. Энэ талаар Буряад орондомнай тодорхой хүдэлмэри хэгдэнэ. 1980 ондо, мүн 1981 оной түрүүшын хахадта республикадамнай 30 миллион киловатт-час гэхэ гү, али нормоор хараалагдаһанһаа 1 процентээр баһа зайн гал, мүн 62 мянган гекалори гэхэ гү, али нормоор хараалагдаһанһаа 1,7 процент дулаанай элшэ хүсэн алмагдаба.

Электрын элшэ хүсэ алмаха талаар эгээл һайн үрэ дүн Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын Тимлюйн цементын завод, прибор бүтээлгын нэгэдэл, «Теплоприбор» завод туйлаһан байна.

Тимлюйн цементын заводто үнгэрһэн табан жэл соо зайн гал арьбалан алмалгада һайн үрэ дүн туйлагдаа.

Энэ предприятида «Электрын элшэ хүсэ алмаһанайнь түлөө хүдэлмэришэдые болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые шагнаха түхай дүрим» зохёогдожо хэрэглэгдэнэ. Түлишэ, зайн гал болон дулаанай элшэ хүсэ алмаха талаар уралан нарижуулгын гээл эрхим дурадхалнуудай харалга-конкурс үнгэргэгдэдэг. Электрын элшэ хүсэ ехээр арьбалан алмахын түлөө түс асуудал ханын һониндо ходо бэшэгдэжэ, предприятиин радиогоор дамжуулагдана. Тиихэдэ хамтын суглаан дээрэ, партийна бүлэгүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Комсомолшуудай рейднүүд үнгэргэгдэдэг юм. Элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые гамтайгаар хэрэглэхэ гэһэн зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ арадай хинагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсанад. Квартал бүри предприяти дотор элшэ хүсэ хэрэглэлгын дүн согсологдоно.

Зайн гал алмалгаар социалис мүрысөөндэ республикын промышленна предприятинуудай дунда 1980 оной нэгэдэхи, гурбадахи кварталнуудта илажа, Тимлюйн цементын завод Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профессиональна союзуудай областной соведэй нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө һэн,

Элшэ хүсэ алмаха талаар предприяти дотор эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри бэелүүлһэнэй ашаар табан жэл соо 1452 мянган киловатт-час зайн гал алмажа, түрүү эзрэгдэ гараһан намтартай.

Арбадахи табан жэлэй эхиндэ — 1976, 1977 онуудта шэнэ технологи нэбтэрүүлжэ, харинн ороонуудай, мүн Эхэ оронойнгоо шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхожо хүдэлгэхэ үедее зайн гал ехээр гаргашалһан байгаа.

Мүнөө элшэ хүсэ эрьбалха, алмахаһаа гадна, продукциингаа 75 процентые гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэйгээр „тушаанад.

Энэ талаар мүн лэ ехэ ажал хэжэ, «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн юм.

Арбадахи табан жэлэй һүүлшын гурбан жэл соо элшэ хүсэ эгээл ехээр гаргашалһан эмхи гурим муутай предприятинуud гэхэдэ, Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын хирпиисын завод, мүн энэл министерствын ханын материалнуудай Загорско завод, гэр байра барилгын комбинат болоно.

Жэшээ болгон, хирпиисын завод абажа харая. Эндэ электрын элшэ хүсэ зүбөөр хэрэглэхэ талаар комисси байгуулагдаагүй. Арадай хиналтын бүлэг хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Зайн гал алмаха талаар дурадхалнуудые оруулха республиканска конкурсдо энэ предприяти хабаадалсанагүй. Тиихэдэ элшэ хүсэнэй нөөсые гамтайгаар гаргашалха асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ ханын һонин элсүүлэгдээгүй.

Элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые арьбалха, гамнаха асуудалаар заводой хүдэлмэри районно болон республиканска арадай хиналтын комитедүүдэй заседани дээрэ харагдаһан байна.

Тон лэ иимэрхүү ханамжа, хайхарамжагүй ябадал ханын материалнуудай Загорско заводто, гэр барилгын комбинадта үзэгдэнэ.

АЖАЛАЙ НӨӨСЭНҮҮДЫЕ ЭЛИРҮҮЛХЭ

Мүнөө үеын эрхэ байдалда имагтал үндэр бүтээсэтэ ажал арадай ажахые хүдэлмэриин хүсөөр лаб хангаха гол арга зам болоно. 1980 онһоо ажал хэхэ шадалтай хүн зоной тоо республикадамнай эгсэ доошоо орожо эхилбэ. Гол шалтаган гэбэл, мүнөө болотор үзэгдэжэ байһан дайнай хойшолонгууд болоно.

КПСС-эй XXVI съезд ажалай бүтээсые дэшэлүүлхэ гол шэгэлэнүүдые тодорхойлоо. Тэдэ арга нөөсэнүүдэй нэгэдэхи бүлэгые нэрлэбэл, бии байһан ажалай нөөсэнүүдые зүбөөр хэрэглэлгэ, бар хүсөөр хэгдэдэг ажалые оньһожоруулһанай үндэһөөр ажалай гаргашануудые улам түргэнөөр хороолго, шэнэ, бүтээсэ ехэтэй техникэ нэбтэрүүлжэ, үйлэдбэриин байгууламжые нарижуулан, ажалай комплексно оньһожоруулга болон автоматизацилга үргэнөөр бэелүүлгэ болоно.

Энэ талаар бар хүсэнэй ажалтай хүнүүдэй тоо хороолго илангаяа ехэ удха шанартай. Мүнөө үедэ тэдэнэй тоо манай республикада 96 мянганда хүрэдэг. Тэрэ тоодо промышленностиин хүдэлмэришэдэй хахадһаа дээшэнь, хүдөө ажахыда — 75 процентнь, ашалга-буулгалгада хабаададаг хүдэлмэришэдэй 70 процентнь ороно.

Бар хүсэнэй ажалтай хүнүүдэй тоое манай республикада 10-шье процентээр хороогоо һаа, 10 мянган хүн сүлеөрэгдэжэ, 20 миллион түхэригэй ажалай түлеөһэн алмагдажа, промышленностиин ажалай бүтээсэ 9 процентээр, барилгын ажалай бүтээсэ 12 процентээр ургаха байна.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хоёрдохи арга зам нормонуудые үндэһөөрнь гуримшуулгатай, ажалые эрдэмэй заабаряар эмхидхэлгэтэй холбоотой байха юм. Имагтал үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада научна аргаар ажалые эмхидхэһэнэй ашаар кадрнуудые хэрэглэмжэ 2.500 хүнөөр доошоо ороо. Гэхэтэй хамта зарим предприятинуудта научна аргаар ажалые эмхидхэхэ хэмжээ ябуулганууда хэгдээд, ашаг үрэ тэрэнһэнь абтанагүй. Жэшээнь, «Буряттселинстрой» трестдэ арбадахи табан жэлэй туршада эдэ хэмжээ ябуулганууда һомологдодог гаргашанууд хоёр хахад дахин ургаа һаа, харин гаргашануудай 1 түхэригтэ хүртэдэг экономическа ашаг үрэнь эдыл шэнээн бага болоо.

Хүдэлмэриин сагые хэтэрмэ ехээр гээһэнһээ ажалай бүтээсэдэ горитой һаад ушарна. Энэ хадаа ажалай эмхидхэл болон нормонуудые гуримшуулгада бии байһан дутагдалнуудые илангаяа эли бодоор харуулна бшуу. Нормонууд олонхи ушарта саг соогоо шэнэлэгдэнэгүй. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо, предприяти. эмхи зургаануудта нормонууд хэр эзргэ гуримшуулгданаб гэжэ хараада абтанагүй. Жэшээнь, «Главбурятстрой» нэгэдэлдэ хүдэлмэриин нормонууд дунда эзргээр 136,1 процент дүүргэгдэнэ. 150 процентнээ үлүүгээр нормоёо дүүргэдэг 1404 хүн бии гэхэ гү, али бүхы хүдэлмэришэдэйнь 54 процентнь болоно. Тиихэдэнь гэр барилгын комбинадта хэһэнэйнгээ эзргээр абадаг хүдэлмэришэдэ соо нормо дүүргэдэггүй хүнүүд юрэдөөшье үгы, хүдэлмэришэдэй 79,4 процентнь нормонуудаа 150 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Харин нормонууд дунда эзргээр 161 процент дүүргэгдэнэ. Энэ ушар барилгын эмхи зургаануудта нормо гуримшуулга ёһоор хэгдэнэгүй гэжэ элирүүлнэ.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гурбадахи арга замда ажал эмхидхэлгын болон түлбэриин коллективнэ гуримууд ороно гээшэ. Республикадамнай бригадна гуримаар ажалаа эмхидхэдэг жэшээнүүд олохон предприятинуудта бии. Энэ онол арга бэе бэедээ хамһалсажа, нэгэ нэгэеэ һэлгэлсэн хүдэлхэ эрхэ байдал хангана. Энээнһээ уламжалан, эсэсэй үрэ дүнгүүдэй түлөө хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлжэ, хамжаата ажал, мэргэжэл шудалха хүсэл оролдолго бригадын гэшүүдтэ бии болгоно. Ажалай журамһаа олон юумэн дулдыдадаг. Хүдэлмэриин саг һүүлэй жэлнүүдтэ улам ехээр гээгдэнэ. Нэгэдэхеэр, ажалай журамай һулаһаа, хоердохёор, бүхы гээлтэнүүдэй 83 процентнь барилгын материалнуудай таһалдалгаһаа болоно.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ хабаатай дурсагдаһан гурбан арга замуудһаа гадна, үшөөшье нөөсэнүүд байха. Социалис мүрысөөндэ хабаадагшадай үүсхэлээр тэдэ нөөсэнүүдые элирүүлжэ, али болохоор ашаглаха зорилготойбди.

ӨЙ МОДОНОЙ БАЯЛИГУУДЫЕ ЗҮБӨӨР АШАГЛАХА

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ республикымнай экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэгэлэнүүд дотор ой модоной промышленностиин продукци гаргалгые саашадаань дэшэлүүлжэ, бэлэдхэгдэнэн модые гүйсэд дүүрэнээр ашаглаха гэһэн үргэн ехэ программа табигданхай.

Буряад орон ой модоор баян. Тэрэнэй бүхы талмайн 61 процентнь ойгоор хушагданхай. Ургажа бэжэнэн болон хүгшэрһэн ой модоной нөөсэнүүд —— 968 миллион кубометрта, тэрээн соохоо шэлбүүһэтэ модониинь —908 миллион кубометрта хүрэдэг. Шэлбүүһэтэ ой модоной 74 процентнь шэнэһэн болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Байгал шадархи нютагай байгаалиин баялигуудые, тэрэ тоодо ой тайгые хамгаалха болон гамтай зүбөөр ашаглаха талаар хэдэ хэдэн хэмжэ ябуулганууде бэелүүлһэн байха юм. Байгал шадархи ой модон уһа хамгаалха үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тэрэ үүргыень алдахуулагүйн тула далаад онуудай эхээр ой модые ашаглаха түсхай гурим баталагдаба.

Парти, правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, КПСС-эй обком, республикымнай модо бэлэдхэлгын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ой модоной баялигуудые бүхы талаһаань, гүйсэд ашаглаха шухала хэмжэ ябуулганууда түсэб баталжа, коллектив бүхэндэ зүбшэн хэлсэхыень дурадхаба. Тиихэдэ «Забайкаллес» нэгэдэлые бүхыдэнь оньһожоруулагдамал-комплексно предприяти болгон хубилгаха зорилго табигдана.

Эрдэм-шэнжэлгын ба проектнэ институдуудай түһаламжаар ой модо ашаглалгын юрэнхы схемэ бэлдэгдэн нэбтэрүүлэгдэдэ. Тэрэнэй ёһоор, гол мүрэнүүдээр модо урадхуулагдахаяа болижо, автомобильна болон түмэр замай транспортаар зөөгдэдэг болоо. Уһаар урадхуулагдахадаа, гол түлэб уһа мүрэнүүдэй эрье шадархи модон бэлэдхэгдэдэг байһан. Имагтал нарһад отологдодог һэн. Тиихэдэнь уһанда шэнгэшэдэг хүндэ шэгнүүртэй шэнэһэн, хуһан үлэшэдэг байгаа. Энээнһээ уламжалан бэлэдхэлгын база түргэнөөр муудажа, нарһан хэтэрүү ехээр отологдодог болоһон. Зүгөөр хуурай газараар модо зөөхэ болоходоо, холын участогуудые ашаглажа, янза бүриин ой модо отолхо арга боломжо бии болобо.

Элдэб янзын модонуудые транспортаар зөөжэ эхилһэнэй ашаар модо хүреедэлгые, тэрэнэй саашанхи үйлэдбэрилгые нэгэ газарта гулидахаа арга олгогдоо. Хэрбээ 1967 ондо 90 гаран жэжэхэн доодо складуудта модон хүреедэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө үедэ энэ хүдэлмэри үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые гүйсэд ашаглаха аргатай оньһожоруулагдамал комплексно 9 томо складуудта хэгдэнэ. Эдэ складуудта хахад автомат 53 лини, 5-һаа 30 тонно хүрэтэр ашаа үргэхэ хүсэтэй 100 гаран кран бии.

Бэелүүлэгдэһэн эдэ хэмжээ ябуулганууда ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ модо бэлэдхэлгын ашаг үрэ һураггүй дээшэлээ. Арбадахи табан жэлдэ модо бэлэдхэлгын хэмжээн нэгэл хэбээрээ байбашье, товарна үйлэдбэриин хэмжээн 20,5 процентээр гү, али мүнгэндэ оруулбал, 107 миллион түхэригөөр ургаа.

Мүнөө үедэ «Забайкаллес» нэгэдэлэй түрүү предприятинуud: Буряадай мебелиин болон модо болбосоруулгын комбинат, Сэлэнгын модоной база, бодотоор сэгнэбэл, үлэгдэлгүй технологиёор худэлдэг болонхой. Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхын хажуугаар ажалай эмхидхэлэй түхэл янзануud нарижан һайжараа. Жэшээнь, модо бэлэдхэлгын болон доодо складай томодхогдоһон бригадануудые байгуулга, бригадна подрядай гурим баримталдаг ажалай эмхидхэл, мүн эдэ коллективүүдтэ продукциин шанарые залан хүтэлбэрилхэ комплексно гурим нэбтэрүүлгэ гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада модо бэлэдхэлгын предприятинуудта социальна хүгжэлтын талаар шэнэ алхам хэгдэһэн байна. Гэр байрын барилга болон капитальна зайһабарилгада 26 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэгдэжэ, 92 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглагдаба. Модошодой посологууд бүри болбосон түхэлтэй боложо байнхай.

Парти, правительствын табиһан эдэ хоолой программатай зохилдуулан, ой модоной промышленностиин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хамһабаринь ажахынуудые али болохоор хүгжөөхые оролдоно. Мүнөө «Забайкаллес» нэгэдэлэй 17 предприятинуудай тиимэ ажахынуудта 6070 толгой эбэртэ бодо мал, 4500 гахай, 22 теплицэ бии.

1980 ондо эдэ ажахынуud хүдэлмэришэдэй хэрэглэмжэдэ 3900 центнер мяха, 3500 центнер һу, 790 центнер овощ эльгээгээ. Нэгэдэлдэ хүдэлдэг хүн бүхэндэ хүртээгөөр 25 килограмм мяхан үйлэдбэрилэгдөө. Харин 1985 ондо энэ тоо 40—42 килограммда хүргэгдэхэ байна.

Дурсагдаһан эдэ хубилалтануудһаа гадна, һүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэнэн хэмжээ ябуулгануудай ашаар эгээл үнэтэ модон болодог нарһанай бэлэдхэлгэ эрид доошоо ороо. Харин доогуур сэгнэгдэдэг набшаһата модонуудай болон шэнэһэнэй бэлэдхэлгэ 1971 ондо 32 процент байгаа һаа, мүнөө үедэ 59 процент болобо. 1 кубометр модонһоо 1980 ондо 36 түхэриг 20 мүнгэнэй товарна продукци абтажа, 1971 оной хэмжээе 46,5 процентээр үлүүлээ.

Гэхэтэй хамта модо бэлэдхэлгын предприятинуудые ойгоор баян зүүн-хойто районуудта нүүлгэхэ гэһэн шухала зорилгоёо дүүргэжэ шадабагүйбди. Энээнһээ уламжалан, хүдөө ажахыда ехэ удха шанартай районуудтамнай ой тайгын талмай үлүү ехээр хорожо, гол горхонууд хатажа, газар таряалан, нуга сабшалан уһалалгада ехэ хохидол үзүүлэгдэнэ. Иимэ ушар байдалтай эбсэхэ эрхэгүй гээшэбди.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ Буряадай модошодой үмэнэ тон харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Товарна продукци гаргалгые 17—19 процентээр нэмэжэ, хүреедэмэл материалнуудые үйлэдбэрилгые 900 мянган кубометр хүрэтэр, мебель бүтээн гаргалгые 10 миллион түхэриг хүрэтэр дээшэлүүлхэ үялгатайбди. Юрэнхыдөө, ой модоной үнэтэ баялигуудые бүрин дүүрэнээр ашаглажа, һалбариингаа ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ гээшэ манай гол зорилго болоно бшуу.

БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУДЫЕ ГАМНАХА

Түүхэй эд, түлишын-элшэ хүсэнэй болон бусад материалнуудай нөөсэнүүдые алмаха хэмжээ ябуулганууде бэелүүлжэ, барилгын зарим организацинууд муу бэшэ үрэ дүн туйлана. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд барилгын материалнуудай гаргашые хороохо талаар яһала һайнаар хүдэлжэ байна.

«Главбурятстройн» эмхинүүд шулуу нүүрһэ, электрын элшэ хүсэ алмалгаар нилээд амжалтатай.

Барилгын материалнуудые бүридхэлдэ абаха, тэрэнэй зүбөөр гаргашалгые хинаи шалгаха хүдэлмэри республикын барилгын организацинуудта яһала һайжаруулагдаа.

Тиигэбэшье түүхэй эд, түлишын-элшэ хүсэнэй болон бусад материальна нөөсэнүүдые зүбөөр гаргашалгаа республикымнай барилгашад байһан бүхы арга б[illegible] үшөөл гүйсэд хэрэглэнэгүй.

«Бурятцелинстройн», «Бурятмежколхозстройн» б[illegible] дээрэ барилга эмхидхэхэ, үйлэдбэриин худэлмэри[illegible] ектнүүд диилэнхидээ үгы байна. Барилгын тех[illegible] гейруулһанһаа уламжалан, объектнүүд дээрэ хэ[illegible] дуур ехэ шэл гаргашалагдана. Зарим барилга [illegible] моһоо хоёр дахин ехэ шэл хэрэглэгдэнэн байха [illegible] дэ хирпиисэ шэрэлгые муугаар эмхидхэжэ, [illegible] буулгаһан, ашаһанһаань уламжалан, мүн шанар [illegible] һан дээрэнээнь 10—15 процентнь гэхэ гү, али 1[illegible] лионниинь эбдэрнэ, бутарна. Тон сэнтэй материал[illegible] хирпиисэ хадаа барилгын талмай дээрэ, мүн түмэ[illegible] дархи складуудта бута хяа һурэжэ, хэрэггүй б[illegible] харамтай. Энээниие зүбөөр хэрэглэбэл, 60—80 [illegible] ажаһууха байратай 8—10 байшан гэрнүүдые бо[illegible]

Барилгын олохон организацинуудта шэрэ болон [illegible] холидог элдэб янзын тоһон саг үргэлжэ хэмһэ[illegible] гаргашалагдана.

Материально-техническэ талаар хангалгын алб[illegible] дундатайгаар худэлмэ[illegible] ложо, барилгын [illegible] хэрэгтэй сортын т[illegible] шагүй хэрэглэгдэхэ [illegible] тон, проектээр х[illegible] шэглүүриин эйлнүүд[illegible] данагүй. Энэнь зар[illegible] заншалта болохой. [illegible] бүтээһэнһээнь, мүн [illegible] һажа барилгаһанһаань [illegible] материальна ехэ нөөс[illegible] дана. 1980 ондо ганц[illegible] бурятстройн» барилг[illegible] рэ 96 мянган түхэр[illegible] жэлэй түрүүшын хэ[illegible] мянган түхэригэй матер[illegible] һээ үлүү ехээр гарга[illegible] һан, үгы хэгдэнэн б[illegible]

Бригадна подрядаа[illegible] ха гээшэ материальн[illegible] нүүдые алмахада арг[illegible] туһатай. Тиигэбэшье [illegible]

(УС ГРЭС, «Бурятцелинстрой») барилгын эмхинүүдэй бэрилэгшэд бригадна, ажалай тоосоото гурим [illegible] дее һулаар нэбтэрүүлнэ.

«Бурятремстрой», «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй эмхинүүдтэ барилгын материал тэнсүүрилүүлэн тэбиһэн гаргашье бүридхэхэ талаар дутуу дунданууд у[illegible] нагүй. Эндэ зарим барилганууд дээрэ материал [illegible] хай карта табигданагүй. Барилгын объект бүридэ[illegible] дэнэн материалнуудые бүридхэлһее гаргашалан то[illegible] дэлмэри тодорхой һонороор хэгдэнэгүй.

Барилгын материалнуудые үлүүсэ гаргашалһанай, [illegible] гаар хадагалжа гутааһанайнгаа түлөө инженерно-тех[illegible] скэ худэлмэрилэгшэд харюусалга багатай. Гүсинооз[illegible] ГРЭС-эй барилгын управленниин захиргаан, арадай [illegible] дай хамааралсаагүйдэ, хангалгын албанай болон т[illegible] дай хүтэлбэрилэгшэдтэ ямаршье хэмжээ абаагүй. [illegible] Тоэд 1980 ондо буруугаар хадагалагдаһанһаа бо[illegible] мянга гаран түхэригэй элдэб янзын материал гутаа[illegible]

Энэ жэлдэ «Главбурятстройн», «Улан-Удэтрансстр[illegible] рятмежколхозстройн» худэлмэришэд түмэр үлүү [illegible] гашалба. «Улан-Удэтрансстройдо» (14 процент), «Гл[illegible] стройдо» (33 процент) шэрэ болон шэрын теһон [illegible] нилээд ехээр гаргашалагдаһан байна.

Хүреедэгдэмэл модон гамгүйгөөр хэрэглэгдэнэ. [illegible] рятстройдо» болон бусад барилгын организацинуу[illegible] до ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар нэгэ уг зо[illegible] худэлмэри ябуулагданагүй. Модо ондоо материалда[illegible] жэ хэрэглэхэ ажал бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Жэшээлхэ[illegible] рятцелинстрой» трестдэ, «Бурятремстрой» нэгэдэлдэ [illegible] альна нөөсэнүүдые, түлишэ болон галдалга-түрхилгы[illegible] риалнуудые алмаха талаар нэгэ уг зорилготой худэлмэ[illegible] лагдаагүй. Барилгынгаа эмхинүүдтэ энэ худэлмэри[illegible] таарамжатай гурим зохёогоогүй байна.

ЭД БАРАА ЭДЕЭ ХООЛ ЕХЭЭР, ХЯМДАА

Республикын хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринуудта түүхэй эд алмаха, мүн шухала материалнуудые гаргашалгын нормые бага болгохо талаар [illegible] табан жэлэй даалгабари бүхыдөө дүүргэгдэнэн байна. Промышленна үлэгдэлнүүдээр болон нютагай түүхэй эдэ[illegible] Дукци үйлэдбэрилгын хэмжээн дээшэлээ.

Нарин сэмбын комбинадай, «Туяана» гэжэ ойдо[illegible] дэлэй, мяха, һүнэй болон хилээмэ баридаг пр[illegible] ностиин предприятинуud жэл бүри түүхэй эд хэрэг[illegible] лаар алмалта хэнэ. 1980 ондо нарин сэмбын комби[illegible] дэлмэришэд нооһо эзрэлгээр гаргашалагдаха нооһо[illegible] мын 98,8 процентые хэрэглээ. Тиихэдэ нооһон буд[illegible] хэрэглэгдэхэ түүхэй эдэй 99.3 процентнь гаргашалга[illegible]

1976—1980 онуудта республикын Эдеэ хоолой п[illegible] ленностиин министерствын предприятинуудта 10 мя[illegible] ран тонно мяхан, 11,6 мянган тонно һүн, хилээмэ б[illegible] үйлэдбэридэ 276 тонно гурил алмагданан байна.

Гэхэтэй хамта нөөсэнүүдые арьбалан алмаха худ[illegible] дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудалнуud бии[illegible] гай промышленностиин министерствын, Эдеэ хоолой [illegible] мышленностиин министерствын олонхи предприя[illegible] нөөсэнүүдые алмаха талаар эмхидхэлэй-техническэ [illegible] ябуулганууд хаһа саг соогоо, һайн шанартайгаар бо[illegible] дэнэгүй. Түүхэй эд болон материалнуудые гаргашалга[illegible] хямдаруулха талаар даалгабари бүхы цех болон а[illegible] та хүсэд дуулгагданагүй, тайлбарилан соносхогдо[illegible]

Зарим предприятинуудта үйлэдбэриин гуримай [illegible] болон ажалай журам эбдэгдэжэ, баталагдаһан [illegible] ехээр түүхэй эд гаргашалһан баримтануud бии.

Сүхын арһанай заводто, Улаан-Удын валенка [illegible] фабрикада, кондитерска фабрикануудай нэгэдэлэй [illegible] Улаан-Удын гадар хубсаһа нэхэдэг фабрикада түү[illegible] ехээр гаргашалагдадаг байна.

Зарим предприятинуудта материальна зөөрие [illegible] жэлга, мүн тэрэнэй бии байһые бүридэлдэ абаха [illegible] һуларуулагданхай. Тэд

БУРЯАДАЙ УРАН ЗОХЁОЛШО Ц. Ж. ДАМДИНЖАПОВАЙ

ТҮРЭҺӨӨР 70 НАҺАНАЙ ОЙДО

ҮНЭН СЭХЭ ЗАМ

...ДАЙ мэдээжэ уран зохёолшодой нэгэн Цыренжанабадараевич Дамдинжапов мүнөө 70 наһаяа...хүүха байгаа. Тэд...урид наһа барожа,...солодон ошоһоор жэл...ожо байна.

...Дамдинжапов хадаа...намар Хэжэнгын...Дунда-Худанай сомо...Шугы нютагта юрын...булдэ түрэһэн нам...Түрэмэй зургаатай яба...нүхэз Октябрийн социалистическэ революциин илан, агларг дэлхэйдэ...болгожо, тэрэ үеын угы...ой ажабайдалда гэгээн...мандажа эхилһэн ту...болоо бэлэй.

...Худан юрын буряад...ын. Революциин үлгы...хые холо оршодог...«Аларын» агуу дохёо...ын тэндэхи зондо дуулгаа...бэлэ. Саг үе хубилаа...болтох, хуушанайхараа...ой бэлшээрийнэ гаранаа...ла барадаг гуримаар...ганние бурууша...ааг гү, али тэрэ үедее...ой хүн байһандаа...ордоёл, ербатайхан хү...эсэгэнь Шэтын обла...дын түмэр замай стан...шажа, ород һургуулилаан гэхэ. Тэрэ һургуулийгаа 1928 ондо дүүргэ...ын. Тэрэл жэлдэ комсомолыйн болоо.

...ийн уран зохёолшон...нютагтаа уншалгын бай...орхилэгшээр, сомоной...й секретеряар хүдэлжэ,...ааа ехэ замые эхилһэн...Нютагтаа хүдэлжэ бай...Буряад-Монголой үнэн»...тэндэхи һонинуud ту...мадзэсэлнүүдые эльгээ...ой эдэбхитэй бэшэг...тоодо ороһон байна.

Тиигээд удангуй эдэбхитэй комсомолцые «Буряад-Монголой комсомолец» газетэдэ уриба. Удаань «Буряад-Монголой үнэндэ» тэрэ ажаллаба (хожомынь энэ газетын редакторшые болоһон байха).

Урагшаа һанаатай залуу хүбүүн комсомолой ажалда дэбжүүлэгдэжэ, тэрэ үедэ Буряадай гигант гэжэ суурхажа эхилһэн ПВЗ-гэй комсомолой заводской комитедтэ, ВЛКСМ-эй Улаан-Удын горкомдо хүдэлһэн юм.

— Залуушуул, битнай ехэ һонин намтартай хүн гээшэб; хүдее бэшэгшэһээ эхилээд, «Правдын» корреспондент болоторое, сомон зублалэй секретарьһаа эхилээд, министр хүрэтэрее, избачһаа эхилээд, дипломат болоторое ургаһанби, — гэжэ ахамад уран зохеолшо еөр тухайдаа шоглон һагад хөөрэдэг һэн. Энэ шоглон хэлээшьень хаанаһааньшье абажа харабал, тон зүб байха юм: Ц. Ж. Дамдинжапов үнэхеерее КПСС-эй ЦК-гай орган болохо «Правдын» корреспондент ябаһан, дайнай хүшэр хүндэ сагуудта аха дүү Монголой Арадай Республикада советник байһан, республикынгаа соёлой министрээр хүдэлһэн хүн.

Цырендоржи Дамдинжаповай һуралсал хадаа Бадын долоон жэлэй һургууляар лэ тугэсеегүй юм. Хожомынь дунда эрдэм олоод, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээр заочноор һуража, партийна дээдэ һургуули, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институт дүүргээ.

КПСС-эй обкомой таһагые даагшын орлогшо, республикын Уран зохёолшодой хоорондоо харюусалгата секретарь, Буряадай номой хэблэлэй директор, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи управленнин начальник гээд, дээрэ нэрлэгдэһэн туршаалнуудыень нэмэлсэн, имагтал тоолоодхиболшье, малшан гарбалтайшье һаань, энэ хүнэй намтар ехэ баян байгаа, наһанийнь ехэ һонёор үнгэрее гэжэ тобшолхоор.

Ц. Дамдинжаповай бэшэһэн түрүүшын очеркнууд газетын болон альманахай хуудаһануудта 1938 онһоо толилогдожо, публицистическэ шэглэлтэй, ажабайдалай гол шухала асуудалнуудые табидаг байһаараа илгаран, буряад литературада шэнэ прозаигай бии болоһые гэршэлээ һэн. Очеркнуудһаа дамжан, уран зохёолшо рассказ бэшэдэг болобо. Ц. Дамдинжаповай «Ажал тухай үгэ» (1954), «Ажал гээшэ жаргал» (1958) гэһэн түрүүшынь номуудые ирабал, хүрьһэтэ дэлхэй дээрэ хүн боложо түрэһэн хүнэй наһые имагтал ажал шэмэглэхэ ёһотой гэһэн бодол онсо һуури эзэлнэ гэжэ ойлгохобди.

Зүгеер үзэһэн хараһан юумэниинь хизааргүй байжа, сээжэ бодолыень түрин, томо жанрта «аһахыень» баадхадаг болобо. Тиигэжэ «Алтан бэһэлиг» гэһэн повестынь Буряадай номой хэблэлэлээр 1960 ондо гараһан байна. Хүнэй сэбэр һэшхэл, наһанай харюусалга тухай уран үгын ашаар домоглоһон, сэдьхэл бодолой асуудалые гүнзэгыгеер дайраһан энэ повесть уран зохёолшын эгээл эрхим бүтээлнүүдэй нэгэн гэжэ нэрлэмээр.

«Алтан бэһэлиг» гэжэ ном соо иимэ нэрэтэй повестьһоо гадна долоон рассказ, публицистическэ статья ороһон байна.

Индустриальна темэ буряад литературада тиимэшье ехэ һуури эзэлээдүй. Гэбэшье хургаа даран тоолоо һаа, шүлэг, поэмэ, повесть, роман хүрэтэрее — яһала юу хэзэн бэшэгдэнхэй ааб даа. Ц. Ж. Дамдинжапов энэ «юу хэзэ» бии болгохо хэрэгтэ мүн лэ ёөрынгее хубитые оруулһан байха. Тэрэнэй бэшэһэн «Сахилгаан хүлэг» (1968) гэһэн ном тухай хэлэгдэнэ.

Ууралай ашаар хүдэлдэг паровозые түрин мүндэлһэн электровозууд тухай ёөрынгее үгые хэлэжэ, Буряадай индустриальна хүсэнэй шэнэ шатада гараһые автор энэ ном соогоо харуулаа. Тэд энэ номынь буряад шүүмжэлэлэй зүгһее хүсэд сэгнэгдээдүй байһаар. Хожомой шүүмжэлэгшэд, уран зохёол шэнжэлэгшэд «Сахилгаан хүлэгые» алишье талаһаань шэнжэлжэ, ёһотой сэгнэлтэ үгэхэ бээ гэжэ һанагдана.

Ургажа ябаһан эдир үетэнние коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ёөрынгее нангин хубитые оруулха гэжэ уран зохёолшын эрмэлзэһые үндэреер сэгнэхээр Үхибүүдтэ зорюулһан зохёолнуудынь хэблэлэй хуудаһанда байд гээд лэ гарадаг байгаа, «Бадма Бата хоер» (1971) гэһэн ном соогоо эдиршүүлэй харилсаан тухай хөөрэхэ зуураа, ерээдүйнь ехэ харюусалгые үхибүүдтэ ойлгуулха гэһэн зорилго урдаа табина. Энэ ном соо Бадма Бата хоёр тухай бишыхан туужаһаа гадна хоёр рассказ, хоёр зураглал ороо.

АРБА гараһан номой автор уншагшадтаа хэлэхэ ёөрынгее үгэтэй байһан ааб даа. Хэрбээ имагтал саарһан гуурһан хоёрһоо ото һалангуй ябаһан һаа, үшөөшье олон ном бэшэхэ байһан байжа магад.

Гэбэшье уран зохёолшын хурса гуурһан дорооно мүндэлөөд, саарһан дээрэ барлагдан үлэһэн номуудынь буряад литературын түүхэдэ ёөрынгее һуури эзэлэнхэй даа.

Илангаяа һүүлэй үедэ, үшэр хүндэ үбшэндэ нэрбүүлээдшье байхадаа, эрэлхэг зоригоо мүхэнгүй, үсэдеер тэмсэжэ бэшэһэн зохёолнуудыень онсо тэмдэглэмээр. Мемуарна гэхэ гү, али дурдалгын номуud тухайдань эндэ хэлэгдэнэ. Жэшээнь, ахамад уран зохёолшод Х. Н. Намсараев, А. А. Шадаев, Ж. Т. Тумунов тухай бэшэһэн дурдалгануудынь тусхай ном болжо гараа һааб даа. Тэрэ ном тухайдань би һанамжаяа бэшэнэн байхаб.

Табяад онуудай эхиндэ Москвада буряад литература, искусстын удэшэнуud унгэрһэн байна. Тэрэ удэшые бэлдэлгэдэ, үнгэргэлгэдэ Ц. Ж. Дамдинжапов халуунаар хабаадаһан байха юм.

Тиихэдэ ёөр тухайдаа бэшэһэн номынь «Байгал» журналай хуудаһанда толилогдожо, уншагша олоной анхаральые гансата татаа бэлэй. Энэ хадаа уран зохёолшын һүүлшын бүтээлнүүдэй нэгэн болоно.

Бэлигэйнь үшее нэгэ һалбари тушаа тогтолтой. 1961 ондо «Сэхэ руунь хөөрэлдэе» гэһэн номынь Ц. Дамдинжаповай зохёохы ажалда миин тохёолдон мүндэлһэн юумэ бэшэ. Юуб гэхэдэ, манай ажабайдалда социалис ёһо гуримуудай илан илахын түлее, хуушан сагай үлэгдэлнүүдэй һүнэн һүнэхын түлее бүхы наһаараа тэмсэһэн хүн уран зурса гуурһаяашье энэ хэрэгтэ хабаадуулаа юм бээ. «Моонёогой могой», «Шамайе абахагүйбди», «Эрьелтын эхин», «Буруу харгы» гэһэн нэгэ үйлэнүүдтэй зүжэгүүдэнэ, 10 шог рассказнаа нэрлэгдэгшэ ном бүридэнхэй. Сатирын хурса гуурһаар муу муухай юумэнүүдые сүмэ хадхан усадхаха гэһэн авторай хүсэл эли мэдэгдэнэ.

Гадна имагтал уран зохёолшо бэшэ, журналист хүн һэн хойноо Ц. Дамдинжапов публицистическэ статьянуудые, очеркнуудые, зураглалнуудые олоор бэшэдэг, газетэдэ, журналда, хамтын согсолбориннуудта толилуулдаг, радиогоор уншадаг байхаһаа гадна, тэдэнэ ёөрынгее номууд соо оруулһан байна.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, коммунист, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшын нэрэ солодо хүртэһэн Цырендоржи Жанабадараевич Дамдинжаповай ажалые Эхэ ороной үндэреер сэгнэн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, медальнуудаар шагнаһан юм. Хани барисаанай харгые улам дардам болголсоһон габьяаень МНР-эй засаг түрэ мүн лэ үндэреер сэгнэн, манай уран зохёолшые «Алтан Гадаһан» орденоор, олон медальнуудаар шагнаһан байха.

...Хүнүүдэй мартангүй һанажа ябаһан лэ сагта хүн амиды зандаа байха юм гэжэ хэлсэдэг. Энэ ном ёөрэлэн хэрэглэбэл, номуудайнгаа хүн зондо хэрэгтэй байгаа сагта уран зохёолшо хадаа амиды зандаа байха болоно. Зохёоһон авторайнгаа наһые мүнхэлэн, үнэн сэхэ ута зам галаһыень гэршэлэн, Ц. Ж. Дамдинжаповай номуud ута наһатай байха гэжэ би этигэнэб.

Ц. ДОНДОГОЙ.

МҮНӨӨДЭР—ТАНКИСТНУУДАЙ ҮДЭР

АРМИИН ДАЙШАЛХЫ МАНЛАЙ

Сентябрийн 13-да совет арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Танкистнуудай үдэр баяр баясхалантайгаар тэмдэглэдэг. Тус сэрэгэй түүхэ болон мүнөө үеын танкистнууд тухай ТАСС-ай корреспондентдэ Советскэ Союзай Герой, профессор, Бронетанкова сэрэгүүдэй маршал О. А. Лосик хөөрэнэ.

КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шидхэбэринүүдэй үүсхэһэн политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда энэ заншалта һайндэр мүнөө жэлдэ тэмдэглэгдэжэ байна. Бүхы совет арадтаяа хамта Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд, тэрэ тоодо танкистнууд, партийн шидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула эршэ түгэсеер ажаллажа баинхай.

Хуурай газарай хуушанай сэрэгүүдэй дундаһаа танкова сэрэгүүд эгээл залуунь болоно. Тэрэнние байгуулга болон хүжөөлгын түүхэ агуу Ленинэн нэрэтэй таһаршагүй холбоотой юм. Граждан дайнай хүшэр хүндэ эрхэ байдалда Владимир Ильичэй үүсхэлээр совет танкнуудые бүтээлгэ, залуу Армие өөнэдынгее даншалхы техникээр зэбсэгжүүлгэ эхилһэн түүхэтэй.

Ленинэй хэтэдээ мүнхэ суртал заабарине бодото дээрэнь бэелүүлэн, Коммунис парти армияа хүсэтэ машинаар хангаха, залуу Совет республикын хүсэн түгэс танкова сэрэгүүдые байгуулха гэһэн хараа шэглэл граждан дайнай һүүлээр ээлүүлжэ эхилһэн юм.

1939—1940 онуудта Т-34 болон КВ түхэлэн танкнуудые зохеон оутээлгэ хадаа танкова сэрэгүүдэй түүхэдэ гайхамшагта үлэ хэрэг болоһон гээшэ.

Манай орондо фашис Германиин доотолон оролгоор эхилһэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн болбол совет танкова сэрэгүүдтэшье шанга туршалга болоо бэлэй. Дайнай үедэ танкова сэрэгүүдэй хабаадаагүй, амжалта туйлаха хэрэгтэ тэдэнэй хубитаяа оруулаагүй нэгэшье томо тулалдаан байхагүй ха даа. Сталинград шадарай байлдаандашье, Курска дүхэритэ, Украинын баруун талада гү, али Белоруссида болоһон тулалдааануудташье, Дунай, Вислэ болон Одер дээрэхи операциинуудташье, Берлинэй түлөө тэмсэлдэ, Прагые сүлөөлхэ үедэшье нимэл байһан юм. Алас Дурна зүгтэ милитарис Японние һамна бута сохихо үедэшье нимэл байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ танкистнуудай харуулһан дайшалхы баатаршалганууд болон танк бүтээгшэдэй ажалай баатаршалганууdые Эхэ оромнай үндэреер сэгнэнэн байна. 250 мянган танкистнууд орден, медальнуудаар шагнагдаһан, тэдэнэй дундаһаа 1142 хүндэ Советскэ Союзай Героин үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон, харин 16 хүндэ тэрэ хоёр дахин олгогдоһон байха юм. 104 танкист Алдар Солын бүхы шатын орденуудаар шагнагдаа.

Дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ манай гүрэнэй хүсэ шадал, тэрэнэй уласхоороймдын нэрэ хүндэ хэмжээлэшэгүй еэхэр ургаа. Арадуудай хосрондохи хани барисаа болсн харилсаа холбоо бэхижүүлхэ гэһэн ленинскэ хараа шугамда үнэн сэхэ Советскэ Союз аха дүү социалис ороноуудтай суг хамта амгалан тайбаная эзэргэ оршон ажаһуулгын болон социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй бэе бэедээ аша тустай харилсаа холбооной гол ёһонуудые батадхан бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан политикые эсэшэ сусашагүйгеер бэелүүлдэг гээшэ.

Тиигэбэшье шахардуу байдал һуларуулха гэһэн манай гүрэнэй удаа дараалан бэелүүлжэ байгаа политикада США түрүүтэй империализмын хүсэнүүд эсэргүүсэнэ. «Совет сэрэгэй аюул» гэһэн худал хуурмаг үгэнүүдээр халхабша хэһэн тэдэнэр буу зэбсэгүүдые ехээр гаргажа үргэлжэлөөр, шэнэ түхэлэй оуу зэбсэгүүдые зохёон бүтээнэ, сэрэгэй хуушанай бүлэглэлнүүдые бэхижүүлхэ зуураа шэнэнүүдые байгуулна, социалис болон эб найрамдалда дуратай ороноудта эсэргүү һуйдхэлтэ яоуулганууdые эмхидхэнэ США-гай зээрхэг түримхэй политикань хадаа СССР-эй сэрэгэй булюу хүсэтэй байха, тиигэжэ сүлөөтэ байдалда дуратай арадуудые зонхилжо байха шэглэлтэй юм.

Нимэ эрхэ байдалда ороһойнгоо аюулгүй байдал хангаха зуураа Коммунис парти болон Совет правительство ороһойнгоо, манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй өөрынгее хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг байһаниинь ойлгосотой.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй нэгэ нинтэ жагсаалда байһан танкистнууд социализмын туйлалтануудые һэримжэтэй хёрхоор хамгаална. Мүнөөнэй танкова сэрэгүүд өөрынгее хүгжэлтын талаар шанарай шэнэ шатада оронхоо. Парти болон гүрэнэй эсэшэ сусашагүй оролдолгын, совет арадай шэн зоригто ажалай ашаар тэдэ мүнөө үеын эрхим түрүү сэрэгэй техникээр зэбсэгжүүлэгдэдэг гээшэ. Инмэ дайшалхы һүрэтэ техникэ үнгэрһэн дайнда хабаадагшадай хүүгэд болон ашанарта — дайшалхы алдар солын уг залгамжалагшадта мүнөө найдаганхай. Тэдэмнай ветерануудай ёһо заншалнуудые арьбадхана, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы болэн байлгые саашадань дээшэлүүлхыи тула тэдэнэй дүй дүршэл шадамар бэрхээр хэрэглэнэ.

Тэдэнние бэлдэхэ зорилгонуудые шидхэхэ хэрэгтэ сэрэгэй танкова дээдэ училищинууд, илангаяа Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновскийн нэрэмжэтэ Ленинэй болон Октябрийн Революциин орденуудтай Бронетанкова сэрэгэй Улаан тугта академи айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Үнгэрһэн жэлэй октябрь һарада тус Академи өөрынгее 50 жэлэй ойе тэмдэглэһэн байха юм. Табин жэлэй туршада энэ Академи танкова сэрэгүүдэй олон мянган командирнуud болон инженернүүдые бэлдэн гаргаа. Дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ элитэ ехэ военачальнигууд болоһон энэ Академи дүүргэгшэд мүнөө Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгее бүхы шадал болон эрдэм мэдэсээ зорюулка байнхай. Тэдэнэй тоодо Советскэ Союзай маршал С. Л. Соколов, армнин генералнууд С. Ф. Ахромеев, А. А. Епишев, М. М. Зайцев, Е. Ф. Ивановский, С. К. Куркоткин, В. Ф. Толубко, И. Н. Шкадов, И. Е. Шавров болон бусад оронод.

Танкистнууд өөһэдынгее заншалта һайндэрые дайшалхы болон политическэ һуралсалдаа шэнэ ехэ амжалтануудаар угтажа байна. Арми болон Флодои бүхы сэрэгшэдтэй, Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдэй аха дүү арминуудтай хамта тэдэ Совет Эхэ ороноо болон социалис хани нэгэдэлтэ ороноуудые аршалан хамгаалха талаар өөрынгее патриотическа уялгаяа дүүргэхээр хэзээдэшье бэлэн.

УЛААН ТУГТА ПРИКАРПАТСКА СЭРЭГЭЙ ОКРУГ. Домог түүхэдэ ороһон гурба дахин Улаан тугта Суворовой болон Богдан Хмельницкийн орденто Самаро-Ульяновска, Бердичевскэ мотострелково дивизийн танкистнууд заншалта һайндэрее сэрэгэй болон политическэ бэлдхэлдээ эрхим амжалтануудтайгаар угтажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механик-жолоошод рядовой Геннадий Рейляну, Владимир Якобчук.

ТАСС-ай фотохроника.

ТАСС • АПН •

ХИЛЫН САААНАҺАА

ФРАНЦИИН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ШИИДХЭБЭРИ

ПАРИЖ. Франциин правительство ороной үнэн томо монополние, 36 гол банкые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха шиидхэбэри баталаа абаба. Үйлэдбэринүүдые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха гурим тодорхойлһон хуулиин проектнууд республикын президент Ф. Миттеранай хүтэлбэри доро үнгэрһэн, Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ һайшаагдаа.

Тэрэшэлэн гадаадын капиталай горитой һуури эзэлдэг промышленна бусад хэдэн компанинуудта гүрэнэй хабаадалые үргэдхэхэ тухай хөөрэлдөө хэжэ эхилхээр засагай зургаануud хараална.

Правительствын хуулиин проектнуудэй ёһоор, ороной 36 томо банк, тэрэшэлэн француз 65 багашаг банкнууд, гадаадын капиталай хиналта доро байдаг кредитнэ 135 эмхи зургаан гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаха болоно. Национальна предприятинуудай акцинуудай эзэдтэ гарзыень харюулха түлбэриин гурим документнууд дотор хараалагдана.

Милистрнүүдэй Соведэй һайшаһан хуулиин проектнууд Национальна суглаанай баталамжада табигдахань.

Гэхэ зуура, предприятинууд ба эмхи зургаануудые гүрэнэй мэдэлдэ оруулһанай һүүлээр энгэй сектор Франциин экономикодо гол үүргэ дүүргэдэг заидаа байха гэжэ тушаалта нюурнууд тусхайлан тэмдэглэнэ.

ЮАР ЗАМБИДА ДОБТОЛБО

ЛУСАКА. Урда-Африкын зэрэхэг түримхэйшүүл буу зэбсэгэй хүсөөр Замбида гэнтэ добтолбо. Замбиин ЗАНА гэдэг агентствын дамжуулһаяа ёһоор, ЮАР-ай сэрэгүүд, авиацияар дэмжэгдэн, энэ ороной баруун провинциин Сешеке район худар нэбтэрэн ороод, граждан ба сэрэгэй хэдэ хэдэн байрануудые буудаа.

Анголын газар дээрэ ЮАР-ай сэрэгүүдэй байһаар байтар нимэ добтолго хэһэниинь эндэхи ороноудай байдалые задагайруулха гэһэн Преторийн түсэбүүдэй хубиньь болоно гэжэ правительствын хуулита түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

«ГУРБАДАХИ БУЛЭГЭЙ ОРОНУУДАЙ ЭРИЛТЭ ХЭРЭГЛЭМЖЫЕ США ТООНОГҮЙ»

ПАРИЖ. Франциин Республикын президент Франсуа Миттеран Англиин Би-би-си гэдэг телекомпанида интервью үгэхэдоо, США-гай гадаадын ба экономическа политикын хэдэн хараа бодолнуудые шүүмжэлбэ. Вашингтон «дэлхэй дээрэ хааханагүй өөрыгее ехэ хүсэ нүлөөтэй болгохо, стратегическэ газарнуудые эзэмдэхэ һэдэлгэ гаргаад. «бусад бүхы юумэнүүдэ, дэлхэйн экономическа түбэгтэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хамаагүйгеер хандана» гэбэ.

Ф. Миттеранай һанамжын ёһоор, хүгжэжэ байгаа ороноудтай харилсахадаа, «сэрэгэй талаар тэдэнэй стратегическэ ямар удха шанартай байныел анхаралдаа абаһа». Бүхы дэлхэйнь абажа харабал, «Холбоото Штадууд гурбадахи булэгэй ороноуудай хэрэглэмжые анхаралда абанагүй». «ЮАР-тай оёротолсоходоо, энэ түбиин урда хубида юунэй боложо байһые США хэрэгсээнэгүй».

«Дэлхэйдэхи, общество доторхи байдалые М. Тэтчерэй тайлбарилдагынь Франциин правительствын хараа бодолһоо ондоо байна» гэжэ президент тэмдэглэбэ.

Хилын саана Франциин буу зэбсэгүүдые гаргажа хүдалдалга тухай хэлэхэдээ, урда тээнь баталагдаһан бүхы контрактнуудые, «бидэндэ таарамжагүй» байгаашье һаань, дүүргэлтэ болгохые хүсэдэг тухайдаа президент мэдүүлбэ.

ВСНП-гэй САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИТЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

ПЕКИН. ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй эзэлжээтэ заседаниин Пекиндэ хэдэн удэрэй турша соо үргэлжэлһэн тухай мэдээсэлые Хитадай газетэнүүд сентябрийн 11-дэ тунхаглаа. Бүхэхитадай Арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай 4-дэхи сесси байгша оной ноябрьда зарлагдахань гэжэ мэдэдэсэл дотор хэлэгдэнэ. Экономикын талаар правительствын ябуулжа байгаа хүдэлмэри тухай элидхэл сесси дээрэ соносхогдохоор түсэблэгдэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, кризисэй үзэгдэлнүүд — саарһан мүнгэнэй үнын улам ехээр уналга, хүдэлмэригүйшүүлэй, улам олошорһон хүтэлбэрийн эмхи гуримгүй болоһон, ажалай бүтээсын доошоо ороһон, үйлэдбэриин хороһон ушарнууд эндэ хаа хаанагүй харагдана гэжэ Хитадай хэблэл тэмдэглэнэ.

Хитадай гадаадын хэрэгүүдэй министр Хуан Хуа ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэбэ. Эб найрамдалай ба шахардуу байдал һуларуулгын хэрэгтэ харша хүсэнүүдые дэмжэдэг маоис гадаадын политическэ хараа бодот баримталдаг байһаниинь элидхэл доторнь лаблан дурдагдана. Тэндэ хэлэгдэһэнһээ ойлгоходо, АСЕАН-ай ба Урда Азийн хэдэ хэдэн ороноуудаар Пекинэй тушаалтадай, тэрэ тоодо Хитадай премьер Чжао Цзыянай албанай хэрэгээр һаяын дэншэлгэнүүд Вьетнамда, СССР-тэ, тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү «нэгэдэмэл фронт» гэдэгые бии болгохо ябуулгада эдэ үүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые элсүүлхэ зорилготой байгаа.

Советскэ Союзай, Вьетнамай, Лаосой ба Кампучийн амгалан тайбан политикые хазагаруулан гүжэрдэг Пекинэй мүнөөнэй удамаршадай ходо хэлэдэг үгэнүүд энэшье элидхэл дотор дурдагдана.

Тэрэшэлэн һүргуулинуудай ба дээдэ һуралсалай байдал тухай элидхэлые саг үргэлжын комитет соносхоһон байна. «Мао Цзэдунай заабаринуудан зүб баиһан» тухай тоошолол тэрэнэй доторнь урда мэтээр хэгдэнэ. Гэхэ зуура, илангаяа «соёлой хубисхалай» үеэр Хитадтахи гэгээрэл ба дээдэ һуралсалда заһаршагүй хоро хохидол тэдэ заабаринуудай ушаруулһаниинь элитэ.

ГДАНЬСКА СЪЕЗД—СОЦИАЛИЗМДА ХАРША ЭТЭГЭЭДҮҮДЭЙ СУГЛАРААН

ВАРШАВА. «Солидарностиин» балмад этэгээдүүдээр социализмда харша, Совет орондо харша шашалдаанай үүр болгодоһон съездын хүдэлмэрийн түрүүшын шатын дүүрэһэн тухай соносхогдоо. Эндэ хэлэгдэһэн үгэнүүд, съездын баталан абаһан документнууд Гданьска суглараае эмхидхэгшэдэй ба үүдэгшэдэй ямар уг зорилготой байһыень элирхэнэнэ. Энэ съезд, үнэндөө, ПОРП-до, ПНР-эй правительствада эсэргүү тэмсэлэн гуламта болон үнгэржэ байна. Гэхэтэй хамта, орон доторхи засагай, түлөө тэмсэлдээ «Солидарность» «али бүхы арганнуудые» хэрэглэхэ һанаатай гэжэ мэдүүлэгдэнэ.

Гданьскда баталагдаһан, социалис байгуулалтатай тэмсэхые уряалһан удхатай, «Зүүн Европын арадуудта хандалга» гэдэгынь социалис ороноудта эсэргүү убайгүй будүүлиг, хорото ябуулга болоно. «Солидарностиин» удамаршад, Польшодохи социализмда эсэргүү тэмсэлэй хэмжээн ба делисые багадана гэжэ тоолодог бүхы этэгээдүүд бусадай хэрэгүүдтэ хамаарха һанаатай нимэ ябуулга хэнэ. Харатай аараг этэгээдүүд империалис һуйдхэлэй түбүүдтэ алба хэхэ, Польшын хүршэ ороноудтахи социалис байгуулалтануудта хоро хохидолтогоор нүлөөлхэ һанаатай. Профсоюзуудаар дамжуулан, ПНР-тэй союзна ороноудтахи социализмын хүсэн түгэлдэр хүдэлөөндэ хохидол ушаруулжа болохо гэһэн бодол тэдэ этэгээдүүдые, мүн тэдэнэй баруун тээхи эзэдые бахархуулан дэбэргэнэ ха.

Тэрэ хандалга гэдэгынь хэнэй нэрэһээ абтаһан болоноб? «Профсоюзна съезд» гэһэн нэрэтэйгээр Гданьска суглараһан, социализмда харша этэгээдүүд, үнэндөө, «Солидарностиин», аппарадай түлөөһэтэ хүдэлмэрилэгшэдэй, революцида харша, социализмда харша КОС-КОР гэдэг бүлэгүүдэй, «Бээе даанги Польшын конфедерацин» гэдэгэй түлөөлэгшэдэй сугларалга болоно. Энэнь—алдаб эсын контрреволюционернүүдэй, тэрэ тоодо империалис тусхай албануудай агентнууdэй, Польшодохи социализмда, арадай засагта дурагүйрхэн зэбүүрхэдэг бүхы этэгээдүүдэй үгсөөтэ нүхэсэл мүн. Эдэнэр Польшын социалис гүрэнэй үндэһэ һуурине һандааха, ПНР-эй үлдэхоорондын холбоонуудые эбдэхэ, эсэсэй эсэстэ—Польшо доторбуржуазна гуримуудые һэргэн тэхэрюулхэ ябуулга хэнэ. Эдэнэй эрилтээр нимэ уршагта «хандалга» абтаһан байна.

Эдэ һэдэлгэнүүд буруу һуурэхэл байха. Гэбэшье, тэдэнь «Солидарностиин» харата балмад удамаршадай бодото шарайень, орон дотор зүришэлдөө ба эмхи гуримгүй байдал үүдхэһэн, мүнөө тэдэнэй али болохоор дэбэргэжэ байһан Польшодохи ба хилын саанахи бүлэгүүдэй бодото шарайень элишэлэн харуулна.

Советскэ Союзай, Польшын хүдэлмэришэн анги аха дүүгэй хани барисаагаар, адли хүсэл эрмэлэлнүүдээр, социалис ёһоной адли уг зорилгонуудаар холбоотой юм. «Арадай ханинарай» багуудые нэмэриһэн хархис этэгээдүүдэй ямаршье һэдэлгэнүүд тэдниинь эбдэжэ шадахагүй.

Ондоо ушар байдалые баһал дурдамаар байна. Орон доторхи байдал заһаруулхын тула ПОРП-ын ба правительствын бэелүүлжэ байгаа хэмжээнүүд съезд дээрэ эрид буруушаагдаа. Ороной засагаархид, нэгэн гэбэл—«Солидарностиин» эрилтэнүүдые зүбшөөн абаг, тиигээгүй һаань — зүришэлдөөн хёмороон үүдхэгдэхэ гэһэн асуудал тэдэ господнууд табина. Юрын эрилтэнүүд тухай хэлэгдэнэгүй. «Солидарность» хадаа орон доторхи социалис зөөрние усадхаха, ажахынуудые энгэй үмсын гуримаар эрхилхэ ябадал һэргээхээр арга боломжонуудые бии болгохо һанаатай.

Арадай засагта Польшын гүрэнэй Конституциин гол ёһонуудта эсэргүү дүбтолго съезд дээрэ хэгдэнэн, үнгэрхэдөө, общество дотор ПОРП-ын дүүргэдэг хүтэлбэрилхы үүргые мэдэрхэгүй гэһэн дурадхал дуугаа үгэлгэдэ табигдаһан байгаа. Тиимэ болохоороо, поляк арадай, Польшын бээе дааһан, бүрин сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэлэй революционно туйлалтануудые үты хэхэ хүсэлэнтэй.

Амгалан байдалай, буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалнуудаар съездын баримталһан хараа бодол өөрсэ харша байна. Амгалан байдал батадхахын тула арадуудай гаргажа байгаа ороллолго хёмороон үүдхэгдэхэ гэһэн асуудал тэдэ господнууд табина. Юрын эрилтэнүүд тухай хэлэгдэнэгүй. «Солидарность» хадаа орон доторхи социалис зөөрние усадхаха, ажахынуудые энгэй үмсын гуримаар эрхилхэ ябадал һэргээхээр арга боломжонуудые бии болгохо һанаатай.

Социализмда харша, Совет орондо харша удхатай элдэб выставкэнүүд, фильмүүдые харалгануud Гданьска сугларалга дээрэ эмхидхэгдэ. Съездын «соёлой программа» гэдэгые шэнжэлхэ зуураа, «Жолнеж вольности» газетэ нигэжэ тон зүбөөр тусхайлан тэмдэглэнэ: тэрэ программань «социализмда үнэхөөрее харша ябуулга» болоно. Польшын засаг түрые, Польшын коммунистнууд болон патриотуудые дорожолхоһоо гадна, мүн Советскэ Союзые, социалис хани нэгэдэлэй бусад ороноуудые гүжэрдэһэн олон тоото листовкануud, плакадууд да бусад хуудаһанууд съездын үедэ тараагдаа.

«Солидарностиин» Гданьскдахи съезд, — тэрээндэ хабаадагшадай мэдүүлһэнэй ёһоор, — засагай түлөө тулаһдахаар бэлдэжэ байгаа хүсэнүүдэй харалга болоно.

Польшодохи орёо түбэгтэй байдалые улам һүжэрееж байһан харата балмад ябуулганууdайнгаа олонитын буруушаал зэбүүрхэлые улам ехээр бадаргажа байһыень тэдэ хэтэрүү балмад господнууд харанагүй.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ВДНХ ОШОБО

Республикынгаа түрүү һургуулинуудай дүй дүршэл халан абажа, Онинобо́рскын дунда һургуулиин һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ түрэл Анаагайнгаа совхоздо түһалжа, хурьгадые харууһалдаг заншалтай болонхой. Энэ жэлдэ тус һургуулиин ахалагша классай 12 һурагшад өөһэдынгөө-һурган хүмүүжүүлэгшэдтэй хамта 2480 хурьга харууһалаа.

— Һурагшаднай июниин тэнгэр хурьгадые даажа абаһан юм. Тэдэнэ хубаарилжа, отарануд болгоод, зундаа яһалад оролдожо ажаллаа гээшэ. Тэдэниие дүй дүршэлтэй хонишод, ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэд дахуулжа ябаа. Үрэ дүнгүүднай муу бэшэ. Хурьгадаа тушаахадань, хонишод ехэ дуратайгаар абаа. Һурагшадаймнай энэ ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, совхоз тэдэниие Москва, ВДНХ ошохо түөһэгүй путевкоор шагнаһан байна. Мүнөө Москва нимдэхэмнай, — гэжэ тэдэнэй багша, һурган хүмүүжүүлэгшэ Александр Дашиевич Намжилов Москва мордохынгоо урда хөөрэбэ.

Үнэхөөрөөшье, һайн гарта орожо, һайнаар бэлшээгдэһэн хурьгад ойро зуура томо болодот шуу. Һурагшад хоёр һарын туршада хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 141 граммаар нэмээжэ шадаһан байна. Бүхыдөө тэдэнэр 238 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абаа юм. Энэ-нигай нагабшагай һайнаар ажаллаһан Цыпилма Цыбикжапова, Баярма Батуева, Бадма Дамбаев, Зориг Намжилов, Таня Мардаева болон бусадай хүсөөр түйлагдаа бшуу.

Иигэжэ зунай үедэ хурьгадые харууһалһан бүхы һурагшад, һурган хүмүүжүүлэгшэдтэ-ээ хамта оронойнгоо эгээн ехэ выставкэ ошожо харахаяа мордобо ха юм.

М. САНДАНОВ.

Хоринин-район.

ГҮЙСЭД ХАНГАГДАХА

Улаан-Үдын горплодоовощторгын магазиннууд эдэ үдэрнүүдтэ союзна республикануудһаа захилаар асарагдаһан огородой эдеэ хотын болон республикын ажалшадта наймаалжа эхилэнхэй.

Мүнөө манай баазада Узбегэй, Казахай ССР-нэ, Красноярска хизаарһаа, мүн республикын ажахынуудһаа нилээд ехэ намарай хэшэг абтаа. 445 тонно хартаабха, 1098 тонно капуста, 201 тонно һонгино болон хэдэн зуугаад тонно үгэрсэ, помидор, морхооб, свекло, виноград, яблока, арбуз асарагданхай.

Алтан намарай эдэ үдэрнүүдтэ үрэ жэмэс саашадаашье үшөө еҳээр абтахаар хулеэгдэнэ. Сэхыень хэлхэдэ, хотын болон республикын ажалшадта үбэлэй үедэ дүүрэн хүрэхөөр огородой эдеэн абтажа байна.

Э. ПОПКОВА,
Горплодоовощторгын баазын ахамад товаровед.

Энэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой Госстрахай инспекцидэ Монголой Арадай Республикын страхованиин эмхинүүдэй бүлэг хүдэлмэрилэгшэд ерээ. Дархан хотын Госстрахай инспекциин начальник нүхэр Дашдаваа тэдэниие хүтэлбэрилһэн байна. Дүй дүршэлөөрөө андалдаха гэһэн зорилготой хани нүхэдэй Октябрьска районой инспекциин хүдэлмэритэй тодорхойгоор танилсаа.

Эндэ болоһон уулзалга дээрэ районон Госстрахан инспекциин начальник С. Б. Хандажапов, дүршэл ехэтэй агент В. В. Макарова КПССэй XXVI съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула коллективэйнгээ хэр зэргэ тэмсэжэ, ажалшадай дунда ойлгуулламжын, эмхидхэлэй ямар хүдэлмэри ябуулжа байһан, страхованиин хайшаа гэжэ хэгдэдэг байһан тухай хөөрэбэ. Тэдэнэй хөөрөөе айлшад һоннрхолтойгоор шагнаа. Һүүлээрнь өөһэдынгөө ажал хүдэлмэри тухай хэлэжэ үгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Б. Хандажапов, Д. Дашдаваа уулзалгын үедэ.

Ч-Д. Будаевай фототекст.

ШЭТЭДЭ АМЖАЛТАТАИ

Улаан-Удымнай гүрэнэй ород драмын театр Буряадай арадай уран зохёолшо Исай Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ» («Разрыв трава») гэжэ романай удхаар найруулагдаһан зүжэгөөр сентябриин 10-да хүршэ Шэтэ хотодоо гастролёо эхилбэ. Һарын туршада шэтынхидтэ манай театр шэнэ хүдэлмэринүүдээ харуулха юм.

Манай корр.

АРИГ СЭБЭРЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

Бэшүүр тосхондо ажаһуугшад нютагаа болбосон түхэлтэй болгохо, ногооруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг. Һая эндэхи сельскэ Советэй түлөөлэгшэд айл бүхэндэ ябажа, ариг сэбэрыень шалгаба.

Ажаһуудалай талаар комиссиие толгойлогшо, библиотекарь мэргэжэлтэй Е. Г. Федотова, эхэнэрнүүдэй советэй гэшүүд, санэпидстанциин хүдэлмэрилэгшэд энэ шалгалтада хабаадалсаа.

Газаа, досоогүй ариг сэбэр, модо, һеегүүдые һуулгажа, байра байдалаа шэмэглэнэн хүнүүд олон ааб даа. Энэ харалгын үедэ дүн хамта 15 айл санитарна эрилтэнүүдтэ таарама байдалтай гэгдэжэ, һайшаал, магтаалда хүртэнэн, «Эрхим жэшээтэ айл» гэжэ нэрлэгдэнэн байна.

С. АБИДУЕВА.

Амар дээгүүр аяншалба

Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Д-Н. Б. Сундуевай, тус колхозой ахалагша хонишон, Буряадай АССР-эй габьяата малшан В. М. Лубсановай отарануудай бүлэг хурьгашад ВЛКСМэй обкомой, колхозой правленийн шиндхэбэрээр Зүүн Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй городуудаар аяншалаад ерэбэ. Тэдэнэр Хабаровск, Комсомольск-на-Амуре болон бусад городуудта ошожо, тэндэхи дурасхаалта газарнуудтай, музейнүүдтэй, хүн зоной ажабайдалтай танилсажа, һонирхолтой олон зүйлнүүдые хаража ерэбэ.

Залуу комсомолшуud-хонишод Света Будаева, Сэсэгма Мункоева, Юрий Омсоев, Эльвира Сундуева, Елизавета Лубсанова болон бусад эрхим ажалайншаа түлөө «Василий Поярков» гэжэ теплоходоор ороной бусад ажалай түрүүшүүлтэй аяншалха эрхэтэй болоһон байгаа.

— Энэ һонирхолтой аяншалга манай сэдьхэлдэ үнэ удаан хадуугдан үлэхэл байха. Иимэ аяншалга хэхэ арга олгоһон хүнүүдтэ баярые хүргэнэбди. Саашадаа улам һайнаар хүдэлхэ эрмэлзэлтэйби, —гэжэ энэ аяншалгада хабаадаһан Баян-Голой сомоной Советэй депутат Елизавета Раднаевна Лубсанова мэдүүлнэ.

С. СТЕПАНОВ.

Татьянын бронзо

Хүнгэн атлетикээр дэлхэйн Кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн Италийн нинслэл — Рим хотодо боложо дүүрэбэ. Дэлхэйн табан түбинин, мүн СССР-эй, ГДР-эй, США-гай болон Италийн суглуулагдамал командануud тэрээндэ хабаадаһан байна.

Буряадай багшанарай институтэй студентка, класс-хоорондын классай спортын мастер Татьяна Позднякова («Трудовые резервы») командна тоосоогоор гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медальяар шагнагдаа. Тиихэдэ тэрэ 3.000 метртэ урилдахадаа, дүрбэдэхи боложо, фиништэ хүрэжэ ерэбэ. Энэнь манай спортсмен басаганай харууһаан яһала һайн үрэ дүн болоно, гэбэшье республикымнай спортдо дуратайшуул тэрээнһээ бүри ехэ амжалта хүлеэнэ байгаа.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

Т. ПОЗДНЯКОВА.

Хяагтын районой Шара-Голой хэлхеэ холбооной таһагта табан почтальон хүдэлдэг. Тэдэнэй нэгэн — Бадмацу Будагуровна Бадмаева Сагаан Шулуута гэжэ тосхондо хоро гаран жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр хүдэлжэ байнхай. Эсэхэ сусахые мэдэдэгтүй энэ эхэнэр хүн зондо шухала мэдээ дамжуулха, тэдэниие баярлуулха зорилготой үглөөгүүр эртэнһээ эхнлээд, үдэшэ орой болотор ябадаг. Тиимэл хадаа нютаг нугынгаа ажалшадта хүндэтэй болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Б. Бадмаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЭ МАГАЗИН

Шэнэ Заган тосхоной хүн зон эдеэ хоолой магазинай ашаглалгада тушаагдаһанда тэй баяртайнуud. Магазинай үүдэнэй сэлигдэжэ, худалдан абагшадай уригдахын урда тэрэхэнэ Мухар-Шэбэрэй райпотребсоюзай туруулэгшэ Ю. Д. Васильев хүн зонине амаршалба. Худалдаа наймаачай шэнэ туламтын нээгдэнэн үшар хадаа социально-ажаһуудалай талаар районой улам саашаа хүгжэжэ байһые гэршэлһэн ээлжээтэ баримта болоно гэжэ тэмдэглээ.

Удаань Заганай колхозой правленийн түрүүлэгшэ В. А. Колмаков үгэ хэлэжэ, энэ байшан барилсаха хэрэгтэ ажахын түлөөлэгшэдэй бодото хубитаяа оруулалсаһые һайшаан дурдаба.

В. ХУДАЕВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» сентябриин табанда үнэргэгдэнэн 36-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 433.594 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (10 карточка) таагшад — 3.068 түхэриг, дүрбэн номер (656 карточка) таанан хүнүүд — 59 түхэриг, гурбан номер (15.173 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.051.947 билет ороо. Табан номер (4 карточка) таанан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (1.386 карточка) таагшад — 133 түхэриг, гурбан номер (48.814 карточка) таанан хүнүүд 8 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 36-дахи тиражай шүүбэринүүд сентябриин 16-һаа октябриин 16 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «КПССэй Центральна Комитетэ, СССРэй Министрнүүдэй Советтэ» — ТАССай материал. «Москвагай Лихачёвой нэрэмжэтэ автозаводой хүдэлмэришэдэй Польшын хүдэлмэришэдтэ эльгээһэн бэшэг». Таряа хуряалга, үбһэ тэжээл бэлэдхэлдэ зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна ажабайдал». «Тогтоол абахынгаа урда шалгажа үзэхэ хэрэгтэй» — В. Дерябинай статья. «Гусиноозёрско ГРЭСэй барилга дээрэ». «Залуушуул эндэһээ юундэ хулжанаб?» — В. Менделевичэй статья. «Совет орон: шэнэ һонин» — ТАССай суглуулбари. «Нютаг нютагай һониной дээжэ» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «КПССэй XXVI съездын шиндхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Алмалта, арьбалалта — бүгэдын хэрэг» — тематическа хуудаһанай материалнуud.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Мүнөөдэр — Танкистнуудай үдэр» — суглуулбари. «Бумбэрсөг дэлхэйн һонин» — ТАССай материалнуудһаа. Телевиденийн программа.

САГАЙ УЛАРИЛ

Сентябриин 13—14-нэй үдэрнүүдтэ бага үүлэтэйшэг байха. Шинэ нойтон орохогүй. Үглөөгүүр зарим нютагуудта манан унаха. Һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 0—5 градус хонохо, зарим нютагуудта хюруу унаха.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 13-һаа 19 х рэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкадаа зогсогты!». 10.05 — «Манай ажалай залуу халаан» — концерт. 10.30 — «Будильник» 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэбі!». 12.00 — «Элүүр энхын булан» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.45 — «Үглөөнэй почто». 13.15 — «Худөөгэй час». 14.15 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 15.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.45 — П. Бомарше. «Безумный день или женитьба Фигаро» — Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг. 18.35 — Мультфильм. 18.45 — «Уласхоорондын һонин». 19.45 — «Мүнөөдэр— Танкистын үдэр» СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, Хуурай газарай сэрэгэй ахамад командалагша, армийн генерал В. И. Петров дамжуулгада хабаадаха. 20.00 — Танкистын үдэртэ зорюулагдаһан концерт. 20.40 — «Музыкальная история»—уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Футболой шэнжэлэл». 23.05 — Хүгжэм. 24.05 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 11.20 — «Женитьба» — уран һайханай фильм. 13.00 — Мультфильмнүүд. 14.10 — «Апрелийн революци тухай үнэн үгэ» — баримтата фильм.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 —Спортын программа: 1. Уһанай спортоор Европын чемпионат. Югославиһаа дамжуулга. 2 Хүндэ атлетикээр дэлхэйн чемпионат. Франциһаа дамжуулга. 15.50 — «Зүүн зүгэй 4 миниатюра» — фильм-концерт. 16.15—Хүүгэдтэ—фильм. «Включите северное сияние». 17.30 — «Һолонго». Арадай уран бэлигэй телевидениин программануудай улаасхоорондын IV фестиваль. «Сыр-Болгариин Арадай Республикэ». 18.00 — «Шог зугаа тоолсо». Останкинай концертнэ-һаа дамжуулга. 19.20— «Новые радости» — олон улсын тэй уран һайханай фильм (1-дахи сери). 20.30 — Уһанай спортоор Европын чемпионат. Югославиһаа дамжуулга. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». «Дюймовочка» (1-дахи дамжуулга). 21.15 — «Шэдитэ дэлхэй». СССР-эй арадай артистка Н. Тимофеевагай хабаадалгатай фильм-концерт. 22.00 — «Время». 22.35 — «Жаворонок» — уран һайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Үхибүүдтэ — фильм. «Друг Тыманчи». 11.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.20 — Хүгжэм. 12.50 — Шэнэ һонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Хүн газар дээрэ» — кинопрограмма. 16.25 —«Горизонт». 17.25 — «Саг, түүх, хүнэй шэнжэ». СССР-эй арадай уран зураша Д. А. Налбандянай түрөөр 75 жэлэй ойдо.

Улаан-Удэ. 17.50 — Шэнэ һонин. 18.00 — Спортын һонин. 18.10 — «КПСС-эй XXVI съездын шиндхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө!». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Канадын кубок». Хоккейгээр уласхоорондын мурысөөн. Түгэсхэлэй уулзалга. Канадаһаа дамжуулга. 22.00 — «Время». 22.35 — «А. В. Нежмановагай гэртэ». 24.00—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.10 —«Город хэлэн». 13.40 — Хүгжэм. 4 класс. «Салтан хаан тухай үльгэр» Римский-Корсаковой опера. 14.10 —Юхан Смуул. «Ажабайдалайнь ба уран бэлигэйнь хуудаһанууд». 14.55 —Географи. 5 класс. Газарай зураг. 15.25 — Зоологи. 7 класс. Абаахай түхэлтэд. 15.50 —Д. И. Фонвизин «Недоросль». 16.35 — «Спорт бултанда ба хүн бүхэндэ хэрэгтэй» — баримтата фильм.

Улаан-Удэ. 17.00 — «Сказ о холопе Никишке» — фильм-балет.

Орбита. 17.50 — Братиславын радиогой симфоническэ оркестрэй концерт. 18.30 — «Найдалтай сэсэрлиг».

Улаан-Удэ. 19.00 — Сонсолхолнууд. 19.10 — Бурятын АССР-эй Гостелерадиогой ородай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.40 — «Национализмтэй тангараг». Поэмэ-ноочерк.

Орбита. 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00 — Советскэ Союзда алба хаагдаһан. 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—«Уласхоорондын һонин». 22.00 — «Время». 22.35 — «Воздухоплаватель»—уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Мультфильмнүүд. 10.35 —«Воздухоплаватель» — уран һайханай фильм. 12.10— Н. Мясковский. 27-дахи симфони. 12.50 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Болгариин Арадай Республикын соносхогдоһоор 35 жэлэй ойдо. «Болгари соогуур» — кинопрограмма. 16.05 — «Буратинын выставкэ». 16.35 — Болгариин дуу ба хатарай Гүрэнэй ансамблиин концерт. 17.05 — «Шада. мэдэ» — эдир ухаалан зохёогшодто зорюулагдаһан дамжуулга. 17.50 — РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Н. Сергеевэй хүтэлбэри доро РСФСР-эй Гүрэнэй духовой оркестр наадаха. 18.20 —«Город хэлэн».

Улаан-Удэ. 18.50 —«Байгали — программа (буряадаар). 19.20 — «Саяан». Худөө нютагаархинай габшагай ажал.

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 20.00 —Мексикын национальна һайндэр— Бээз даанхай байдалай үдэртэ. «Мехико мүнөөнэй ба ерэ-дүйн үе сагуудай хоорондо» —баримтата фильм. 20.50 — «Копилка» — уран һайханай телефильм (1 сери). 22.00 — «Время». 22.35 —Уран шүлэг. Семен Кирсановай түрэһөөр 75 жэлэй ойдо. 23.20—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.35—«Совет ба ород композиторнуудай вальснууд».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Теплоход тамарна» — баримтата фильм. 13.15 —«Шатарай һургуулин». (3-дахи дамжуулга). 13.40 —«Совет гүрэнэй ба эрхын үндэһэнүүд». 8. кл. «Социалис общество эрхэ ба заяг заршам». 14.10—Ф. Рабле. «Гаргантюа ба Пантагрюэль». 14.40 — Обществоведени. 10 кл. «Хүн яажа оршон дэлхэйн нюусатай танилсадаг бэ». 15.10 — Географи. 8 кл. «Электроэнергетигэй класс». 15.40 — А. Н. Островский «Бесприданница». 16.40 —«Тэнгэридэ үлөөһэн дурасхаал-сараа» —баримтата фильм.

Улаан-Удэ. 17.00 — Мультфильмнүүд. 18.00 — «Миниий бүхы намтарни шүлэгүүд соогуурни таранхай» —телефильм.

Орбита. 18.50 — «Алкоголизм» — врачай хөөрэлдэ. 19.20 — Мультфильм.

Улаан-Удэ. 19.45 — Сонсолхолнууд.

Орбита. 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00 — Дүрэ буляалдалгын баримтаар дэлхэйн чемпионат. Югославиһаа дамжуулга. 20.30 — «Уран зураашад тухай өгүүлөөн». СССР-эй арадай артистка Н. Герасимова. 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Һолоомон бухын». 21.15 — Хүндэ атлетикээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Франциһаа дамжуулга. 21.30 —«Хани харилсаанд». —телефильм. 22.00 —«Время». 22.35 — «Каменный гость» А. Дюма. мыжскийн оперо.

СРЕДА, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 —«Түхэреэн жэл соо дуунууд зэдэлнэ» — хүүгэдэй уран һайханай коллективүүдэй концерт. 10.30—Мультфильм. 10.45—«Копилка» —уран һайханай фильм (1-дахи сери). 11.55 — Баримтата фильмүүд. 12.50 — Шэнэ һонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35—«Ажахы хүтэлбэрилгын дүй дүршэл» —кинопрограмма. 16.30 —«ПТУ-да яажа, ямар мэргэжэлдэ һургадаг бэ?» «Прибор бүтээдэг мэргэжэлтэдые бэлдэдэг тухай». 17.00 —Таджигай радио ба телевиденийн арадай инструментнүүдэй ансамблиин концерт. 17.25 — «Харюусагты, горнистнар!». 17.55 —«Архип-Люлька» —эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 18.15 — «Ленинэй һургаалые даган».

Улаан-Удэ. 18.45 —«Байгал» — программа. 19.15 —«Табан жэлнай, эршэмтэйгээр дабша».

Орбита. 19.40 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 19.55 — —«Нинидыш, манай дуунууд». 20.50 — «Копилка»—уран һайханай телефильм. (2-дахи сери). 22.00 —«Время». 22.35— Концерт. 23.00 — Футболоор кубок эзэмдэгшэдэй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. СКА (Ростов-на-Дону) — «Анкарагюджю», (Турци. Анкара хото). (2-дахи тайм). 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 24.00 — Футболоор кубок эзэмдэгшэдэй түлөө мүрысөөн. «Динамо» (Тб)—«Грацер» (Австри. Грац хото). (2-дахи наадан). 00.45— Шатараар дэлхэйн чемпионадые угтуулан. А. Карповай хөөрөөн. 01.00 —«Вяткада хэһэн тэмдэглэлнүүд» —баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Хэрэм» — «баримтата фильм 13.10 —«Таанад, түрэлхидтэ». 13.40 — Юрэнхы биологи. 9 кл. 14.10 —«Шинии ленинскэ библиотекэ». «Материализм ба эмпириокритицизм» (1-дахи дамжуулга). 14.50—И. С. Тургенев. «Ажабайдалайнь ба уран зохёолойнь хуудаһанууд». 15.40 —«Костас Корсакас»—баримтата телефильм.

Улаан-Удэ. 17.00 —Баримтата фильмүүд. 17.55 —«Амгалан торнуud болон политинформ торнуудта туһаламжа». 18.00 —«Элүүр энхын булан» (буряадаар).

Орбита. 18.45—Латвийн ССР-эй Гүрэнэй симфоническэ оркестрэй концерт.

Улаан-Удэ. 19.40 —Сонсолхолнууд. 19.50—Мультфильм.

Орбита. 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00 — «Худөөгэй час». 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15 — «Арадай аялгануud». 21.30 — «Тундра тухай өгүүлөөн» — баримтата фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Золотая мина» — уран һайханай фильм. (1,2 серинууд).

ЧЕТВЕРГ, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Копилка» —уран һайханай фильм. (2-дахи сери). 11.10 —«Киногоор аяншалагшадай клуб» .12.10—«Хабарай үбэлжэдэг газарта» —баримтата фильм. 12.50 —Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа 16.40 «Шатарай һургуулин».

Улаан-Удэ. 17.10 — «Хилээмэн Са дуун» — киноочерк. 17.30— Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 17.45 — «Байгал» — программа. 18.15— «Шеф ёһоной харилсан туһаламжа—хани барисаан мүн». (ЛЗРЗ—Ярууна). 18.55— «Анастасия Лазарюк дуулана» — фильм-концерт. 19.15 — «Экономико гаргаша багатай байха ёһотой». Омск хотын нинтын эдеэ хоолой предприятинуудай хамһабариин ажахынуудай дүй дүршэлһөө. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Хүн ба хуулин». 20.30 — Футболоор Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө «Динамо» (Киев)—«Трабзонспор» (Турци). (2-хи тайм). 21.15 — Футболоор УЕФА-гай кубогта хүртэхын түлөө «Зенит» (Л) — «Динамо» (ГДР) (2-дахи тайм). 22.00 — «Время». 22.35 — «Балет тухай». СССР-эй арадай артист Н. Фадеечев. 23.35 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ». 23.50—УЕФА-гай кубогта хүртэхын түлөө «Спартак» — «Брюгге» (Бельги). (2-дахи тайм).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 — «Зурагуудтай номхон» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — «Манай сэсэрлиг». 13.40 — Зоологи. 7 кл. «Шумуулнууд». 14.05 —«Шинии ленинскэ библиотекэ». «Империализм ба эмпириокритицизм». (2-дахи дамжуулга). 14.35 — «Природоведени. 4 кл. «Шубууд намарай хаһада». 14.55 — Түүхэ. 6 кл. «Дунда зуун жэлэй тосхон». 15.15 — Физикэ. 7 кл. «Байгаалида ба техникэдэ дулаа дамжуулга» 15.40 — «Пятнадцатилетний капитан»— уран һайханай фильм.

Улаан-Удэ. 17.00 — Сонсолхолнууд.

Орбита. 17.10 — Бухын II конкурснуудай лауреатуудай арадай инструментүүдэй дээрэ гүйсэдхэгшэдэй концерт. 18.10—«Хүхюун урилдаанууд».

Улаан-Удэ. 18.55 — Мультфильм. 19.05 — «Дружба» — «Найрамдал». 19.35 — «Манай концертзал соо».

Орбита. 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00 — Хүндэ атлетикээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Франциһаа дамжуулга. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Уймар нүгэ-гаһахан». 21.15—«Элүүр энхын булга» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Последний дюйм» — уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Непрошенная любовь». 12.00 — Кабардино-Балкарай АССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 12.30 — «Тэдэниие театр угтана». — баримтата фильм. 12.50 — Шэнэ һонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Шинии ажал — шинии амжалтануud» — кинопрограмма. 16.55 — Дм. Шостакович. (6-дахи симфони).

Улаан-Удэ. 17.30 — «Байгал» — программа. 18.00 — «Саяан». «Худөөгэй ажалай халуун хаһа түлэгтөө».

Орбита. 18.20 — «Онтохондо айлшаар». «Новые приключения муравья и блохи» — уран һайханай фильм. (2-дахи хуби). 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Намарэй аялга» — кино-зураглал. 20.20 — «Эрдэм наукын ажабайдал». 20.40 — «Зал ожидания» — теле-зүжэг. 22.00— «Время». 22.35 — «Дуулаябди, нүхэдүүд!» — эстрадын программа. 00.20 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 13.30 — Домогто үльгэрнүүд. 5 кл. 14.05 — «Мэдэ, шада» — эдир ухаалан зохёогшодто зорюулагдаһан дамжуулга. 14.50 — «Хүгжэм юун тухай хөөрэдэг бэ?». 15.10 — Природоведени. «Манай түби дэлхэй». 15.30 — «Совет гүрэнэй ба эрхын үндэһэнүүд». 8 кл. «СССР-эй Конституци — манай ажабайдалай гол шухала хуули». 16.00 — «Эртэ урдын ородой искусство». (2-дахи дамжуулга). 16.30 — «Поэзи». Э. Межелайтис.

Улаан-Удэ. 17.00 — «Почитай-ка».

Орбита. 17.30 — «Москва шадархи уулзалганууд». 18.00 — Скрипкэ дээрэ наадагшадай ансамблиин концерт. Латвийн ССР-эй «Ригэ» гэжэ профессиональна зуудай түбэй ердон.

Улаан-Удэ. 18.20 — «Таанад гармошкануud» — телефильм. 18.40 — «Халаан». 19.10 — «Каратэ, хүгжыш!» — киноочерк. 19.20 — «Хото — хотодо».

Орбита. 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15 — «Арадай аялгануud». 21.30 — «Тундра тухай өгүүлөөн» — баримтата фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Золотая мина» — уран һайханай фильм. (1,2 серинууд).

СУББОТО, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Русские узоры» гэжэ арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

Улаан-Удэ. 10.30 — Шэнэ һонин. 10.45 — «Дулэн». 11.15 — Худөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан хүгжэмтэ дамжуулга.

Орбита. 11.40 — «Спортлотогой» 38-дахи тираж. 11.50— «Энэниие таанад шадахат». 12.35—Ой модоной худэлмэрилэгшын Удэртэ. Ой модоной ажахын худэлмэришэд тухай очерк. 13.10 — Уран һайханай гимнастикаар СССР-эй чемпионат. 13.30 — «Һолонго». Арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай уласхоорондын IV фестиваль. «Мексикын хатарнууд» (Мексикэ). 14.00 — «Ветерануud жагсаалдаа». Дайнай ветерануудай совет комитедэй байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойдо. 15.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 15.15 — «Номууд — хани барисаанай һүлдэ». Москвагай уласхоорондын номой гурбадахи выставкэ-ярмаг тухай. 17.40 — «Ан амитанай ажамидарал». 18.40 — Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 19.25 — «Доходное место». СССР-эй Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Ленинградай телевидени ба радиогой В. Андреевэй нэрэмжэтэ ород арадай оркестр болон СССР-эй арадай артист Борис Штоколовой концерт. 01.15 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 10.30 — «Түрэлхид, таанадта». 11.00 — «Соведүүдэй ажабайдал». 11.30 — Г. Гендаль. Концерт.

Улаан-Удэ. 11.45 — «Дубровский» — уран һайханай фильм. 13.00 — «Ленинэй партийн съезд» — баримтата фильм. 14.10 — «Хореографийн хуудаһанууд» — телефильм. Константин Сергеев.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — «Залуу бүлэнэрэй телеклуб» 16.40 — А. Штейн «У врагини в плену». — Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг. 19.00 — «Хадата нютагуудуунууд» — фильм-концерт. 19.30—«Хүгжэмтэ киоск». Хөгжэмтэ телефильм. 20.15—Спортын программа. Хүндэ атлетикээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Франциһаа дамжуулга. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Уймар нүгэ-гаһахан». 21.15—«Элүүр энхын булга» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Последний дюйм» — уран һайханай фильм.

Редакторай орлогшо П. Н. НИМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—